זכרו תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב

מיסודו של כ"ק מרן רביה"ק זצוקללה"ה זיע"א

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון מוגדל

חג הסוכות הו"ר ושמחת תורה

ט"ו תשרי תשע"ט

גליון תתפ"ג

זמני כניסת ויציאת החג

	הדה"נ	מוציו"ט	ר"ת
בני ברק	6:14	7:12	7:48
ירושלים	5:59	7:10	7:51
בארא פארק	6:31	=	8:01

דברי תורה

ממורינו הגה"צ אב"ד דקהילתינו שליט"א

כל האזרח בישראל ישבו בסוכות מלמד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת (סוכה כז:) **בשם** צדיקים דמצות סוכה נשגבה במעלתה שנכנסים אל תוכה אף במנעלים ובטיט שעליהם, והיינו שמצות סוכה הוי אור מקיף ומסבב את כל כולו של האדם,

וכ"ק זקני מרן אדמו"ר הרמ"מ זיע"א דיבר בקדשו בהבנת הענין בשעת מתן תורה שכפה עליהם הר כגיגית (**שבת**) ולכאו' הלא כבר קדמו ישראל ואמרו נעשה ונשמע וא"כ מה מקום יש לכפי' הזאת (**עי' שם בתוס'**) ותירץ שרצונו ית' הי' בזאת כדי להשוות את כל ישראל בבחינה אחת ובמדריגה אחת והוא שהם מוכרחים לקבל את התורה וא"א להם שלא לקבל ובזה כולם שוים לטובה, ואף דבקבה"ת כ"א קיבל במדריגה שעמד בה מ"מ לגבי ההכרח לקבל כולם שוים שאין להם ברירה אחרת, ע"כ.

והנה כי כן אפ"ל הבחי' הזאת במצות סוכה דהיא להשוות כל ישראל בבחי' ומדריגה אחת, כיון שהאור של מצות סוכה מקיף כל כולו של אדם מראשו ועד רגלו והיינו אפי' המדריגה הפחותה מקיף האור של סוכה ומשווה אותו עם כ"י במדריגה א', משא"כ בשאר מצוות דכפי שהאדם מתעלה בעשייתה כן האור הנמשך עליו ובזה כשם שפרצופיהן שונות כן מדרגותיהן שונות ולא ראי זה כראי זה משא"כ בסוכה כנ"ל שהאור מקיף כולם בשווה,

וזהו **כל האזרח בישראל** וגו' שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת היינו במדריגה ובחי' אחת.

וכן מצינו בטעם ד' מינים שמרמז לאחד ולקשר את כל ישראל כאחד כידוע וכל זה הוא אחרי עבודת הימים הק' ובבואו לקראת שנה החדשה קבעו לעשות את כל סימני ועניני אחדות כללות ישראל דמתוך כך ימשך הקשר והאיחוד לכל השנה כי גופא בתר רישי' גריר (**עי' עירובין מא.**)

ועי' בס' מאורן של ישראל בשם הרה"ק **ישמח ישראל** עה"פ וחג האסיף תקופת השנה, מה שישראל מתאספים ביו"ט ביחד, נותן תוקף והתחזקות לכל השנה, ע"כ.

שיחת קודש

מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

הנהגת האדם בימים אלו

האזינו השמים, בפסוק זה מרומז הלכות התשובה והנהגת האדם איך ינהג, אדם חושב בלבו שיש לשוב להשי"ת וחושב רק על בין אדם למקום ושוכח את בין אדם לחבירו שעל זה יש לשוב לפי שאין יום הכיפורים מכפר עד שירצה ויפייס את חבירו, לזה אומרת לנו התורה הק' האזינו השמים שמרומז על בין אדם למקום שיש לקבל ע"ע עול מלכות שמים תמיד ולשמוע לרבש"ע ולתורתו הק', לכן זהו הפי' האזינו - יש להקשיב - השמים ואדברה - מזאל פאלגען די גאנצע תורה און די עבודת השי"ת ברוחניות בין אדם למקום, ואדברה מה שמשה רבינו דיבר ולשמוע בקולו מה שלימדנו את תורת השי"ת...

אבל אין די בזאת אלא צריך גם בין אדם לחבירו, לכן ותשמע הארץ אמרי פי – היינו הארץ בזה העולם היינו עם בני האדם בארץ יש לנהוג עמם אמרי פי כמו שמשה רבינו אמר ולימד התוה"ק שהיא אמרי פי, התורה מדייקת לנו ומלמדתנו שיש לנהוג גם בבין אדם למקום וגם בבין אדם לחבירו, וזה מה שמרמז לנו הפסוק האזינו השמים ותשמע הארץ, שיש לרצות את חבירו מכאן ולהבא לנהוג עמו בחסד וברחמים ולחפש לקיים הפסוק ואהבת לרעך כמוך, ואין יכול להיות שיאמר אני שב רק על בין אדם למקום אלא חייב גם בין אדם לחבירו וזהו שלימות תשובה ותורה.

וכן יל"פ האזינו השמים ואדברה בענייני רוחניות מזאל פאלגען – להקשיב ולציית בכל העניינים של תורה תפילה ומצוות ברוחניות, וכן גם ותשמע הארץ יש לזכור שגם בענייני גשמיות צריך להיות על פי תורה בכשרות וישרות און מיט א דרהובנקייט, אמרי פי להקשיב בקול התוה"ק מה שהבוכ"ע אמר למשה רבינו מיט די תורה הקדושה.

השי"ת ירחם שכולנו נחזור בתשובה באמת מיראה ומאהבה, באמת ובשלימות וברצון, ועשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם, וזהו כלל גדול אויב מען ויל שטייגען בעבודת ה' בשלימות יש לזכור א כלל של כל העיקרים זה אחדות מיט מידות טובות ואהבת ישראל ואהבת חברים ושלום ושלוה מיט דרך ארץ בכבוד אחד לרעהו ולא בשטויות והבלים ח"ו ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועל כל ישראל, יש תמיד לזכור שיש לכבד את כל היהודים בדרך ארץ ותמיד לידע שחברי יותר טוב ממני ולכבד כ"א בכבוד גדול,

כדאי' באגרת הרמב"ן בגודל שמירת דרך ארץ אחד לחברו, ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועכ"י, אויב מקען און אויב ס'גרינג כ' שם וזל"ק: ותתבייש מכל אדם, ואם יקראך איש אל תענהו בקול רם, רק בנחת כעומד לפני רבו, היינו שיש לנהוג בחברו כבוד כ"כ כמו שעומד לפני רבו, אזא דרך ארץ דארף מען האבן פאר א חבר.

ויש לערוך חשבון הנפש כמה רחוקים אנו מזה, ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועכ"י, וכן יש מאמרים שיש להמליך את החבר כמו שהוא רבו בכבוד גדול מאוד ולדבר אליו בכבוד, ליידער לדאבון הלב אנו רחוקים כ"כ מזה, אבער יש לזכור

המשך בעמ' ב

מזלא טבא וגדיא יאה

בשמחה ובחדוה, נשגר בזאת טנא מלא ברכות, להאי חסידא ופרישא,
אוצר מלא יראת ה', אוצר כלי חמדה, פרי עץ חיים, יו"ש חוב"ט,
משנתו זך ונקי, האי גברא רבא פה מפיק מרגליות, משפיע ומורה דרך,
הגאון הצדיק פא"מ,

ה"ה מזרינו רבי נחמן בידרמן שליט"א

בן כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א
ורב דקהילתינו בקרתא דשופריא בירושלים עיה"ק תובב"א
לרגל שמחת הכנס בנו היקר יניק וחכים
אלתר אלעזר מנחם נ"י לעול תורה ומצוות בשעטומ"צ
יה"ר שיזכה לרוות נחת ממנו ומכל יוצ"ח, ומשמחה זו יושפע לכל
ישראל שפע קודש אכי"ר.
כעתירת המערכת

רבנן ותלמידיהון - הנהלת המוסדות -
קהל חסידי לעלוב די בכל אתר ואתר

משולחן גבוה

ליקוטים ממרנן רבוה"ק מלעלוב זיע"א לסוכות הו"ר ושמח"ת

ולקחתם לכם ביום הראשון (ויקרא, כג)

איתא במד' תנחומא (אמור כב) הראשון ראשון לחשבון עוונות, יש לבאר על פי הנודע דסוכה מרמזת על אימא עילאה, אמא דמכסיא על בניה, כאמא הסוככת על בניה, וכשנמצאים אצל האמא אין מה לירא כי תבא אמו ותקנח "אז מען איז ביי די מאמע קען מען אלעס אויס רעכענען". (**אמרי קודש למרן הרמ"מ זיע"א מתוך "דגל בית דוד" לעלוב**)

*

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע היה אומר מפני מה כשמברך יהודי אחד את השני אומר לו: "זאלסט זיין געזונט און שטארק אזוי וויא א גוי" [שתהיה בריא וחזק כגוי], כי הפחות שבפחותים מישראל חשוב יותר מהטוב שבגוים, ואם הגוי בריא, מברכים את היהודי בברכת הבריאות מכוח קל וחומר, אם הגוי הגרוע בריא, כ"ש היהודי שהוא טוב ממנו. והנה פרי החג שבעים הם כנגד ע' אומות כדאי' בגמ' (סוכה נה:), ואי' ברש"י (במדבר) דבימי המקדש היו מגינין עליהם מן היסורין ע"ש, ובזמן הזה התפילה היא במקום ההקרבה כנודע "ונשלמה פרים שפתינו", ולכן אין חשש להזכיר עתה עוונות ישראל כי הרי ממליצים גם על האומות לטובה, והפחות שבפחותים בישראל חשוב מהטוב

המשך בעמ' ו'

חיבת ימי הסוכות

אמרות ועובדות נפלאות על חג הסוכות מהגה"צ אב"ד שליט"א

אשרינו מה טוב חלקנו, שזוכים אנו ליכנס לתוך ביתו של הקב"ה ולשהות בצילא דמהימנותא, ועם כל זה לשבת ולסעוד יחד עם האושפיזין קדישין , כמבואר בזוה"ק (ח"ג קג:) שמדייק מדכתיב (ויקרא כג, מב) "בסוכות תשבו" בלשון נוכח, ובסיפא נאמר "ישבו בסוכות" בלשון נסתר, והיינו משום דקאי "ישבו" על האושפיזין, כי אם ישב האדם בסוכה יזכה שיכנסו עמו האושפיזין לישב עמו.

ואמר הרה"ק בעל **ה'דברי חיים' מצאנז** זי"ע, שמצות סוכה היא המצוה היחידה שבשר ודם נכנס לתוכה עם ה'שטיוול' [-מגפיים, וכל הבוץ אשר עליהם לתוך הסוכה], לפיכך בטרם יכנס לסוכה עליו לקיים "תשבו" מלשון תשובה, ורק אח"כ יוכל לשבת בסוכה.

והרה"ק בעל **ה'חקל יצחק' מספינקא** זי"ע הי"ד הסביר למה נקראת סוכה "מצוה קלה" (ראה ע"ז ג.), כי על ידה אפשר לתקן בקלות כל אברי האדם, כי כל מצוה מכוונת כנגד אבר אחר [וע"י קיום רמ"ח מצות עשה מתקן רמ"ח אבריו], כגון מצות תפילין שמקיימים עם הזרוע מתקנת אבר זה, וכן בכולהו, אבל בסוכות שכל אברי האדם נכנסים לתוך הסוכה, וכולם כאחד עושים רצון ה', ע"כ מתקדשים כל האברים ובאים לידי תיקונם.

*

ידועים דברי הזוה"ק (ח"ג רכ.) שהקב"ה שולח את הצדיקים מגן עדן לעלמא הדין כדי להשתתף ולשמוח בשמחת צאצאיהם, ומרמז כן בפסוק (תהלים קמט, ב) "ישמח ישראל בעושיו", כי הצדיקים המכונים בשם "ישראל" שמחים אף בעולם העליון עם מעשה ידיהם אלו צאצאיו של אדם. ושואלים העולם, עד מתי המה נשארים, עד סוף סעודת החתונה או אחרי הריקודים, ושמא עד אחרי ה'מצוה טאנץ', או יתכן שנשארים עד גמר המשתה בשבע ברכות

המשך בעמ' ה'

שיחת קודש

המשך מעמ' א'

מ'דארף תשובה טוהן ולרצות להגיע לבחינה הזאת של דרך ארץ כמו לכבד החבר כמו לרבו הנ"ל,

אחדות איז פון די גרעסטע זאכן כמו שהלל אמר לגר (שבת לא.) מה דעלך סני לחברך לא תעביד ואידך פירושא הוא, ויש מפרשים מהו שזה כל התורה ויש הרבה פירושים ומאמרים, וכן אי' בחז"ל (ברכות סג.) דרש בר קפרא איזו היא פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויים בה, הוי אומר: דרך ארץ שנאמר בכל דרכיך דעהו, והוא יישר אורחותיך. ר"ע אומר (בראשית רבה פכ"ד): זה כלל גדול בתורה ואהבת לרעך כמוך, ויש מאמרים פון די הייליגע זיסע תנאים ואמוראים ומרבי עקיבא בעניני ואהבת לרעך כמוך שזה מהראשונים והגדולים ביותר וע"י אחדות ושלום ושלוה יכולים לזכות לשטייגען בתורה ותפילה שיתקבלו תפילותינו ברחמים וברצון ובכל העניינים בעסער און בעסער והחשוב ביותר זהו האחדות,

דרך ארץ קדמה לתורה כך כ' על מידות טובות, ממילא צריך אני לזכור שבכל ענייני בין אדם לחבירו צריך אני מעתה לשוב כדבעי ואז נזכה לאחדות ולקבלת התורה ולתשובה שלימה ברו"ג ולכל הברכות ולגאולה שלימה.

כדשוהחנו שהתיקון לדעת הח"ח זה האהבת חינם מאחר והורבנה היה בגלל שנאת חינם, ואם יהא אהבת חינם ואהבת ישראל אז יהיה גאולה שלימה אם רק יהיה שעה אחת אהבת ישראל ואהבת חינם ובזה תלוי כל הגאולה שלימה, ואם רוצים לזכות לתשובה מאהבה ההקדמה זה אחדות וע"י אחדות יכולים לזכות לכל הגדולות מיראה ותשובה מאהבה און זוכה זיין צו די גרעסטע תשובות.

הלינקער - השונא - היצה"ר יודע כמה חשוב הוא האחדות שאם בנ"י יזכו לאחדות יכולים למחוק אותו מהעולם, וראשית מה שעובד ופועל הוא פירוד לבבות רח"ל, לכן כ"א צריך להקדים באופן רגיל וישר צריך להיות זריז ונשכר לראות להיות אני הראשון שיכופף הראש ויכניע עצמי לחברי ולא חברי אלי, ואם יהיה לי שכל אהיה אני הראשון המכפיף קומתו, די ריכטיגע שכל בעבודת ה' חשוב מאוד שהברכה הראשונה היא אתה חונן לאדם דעת שיהיה לנו דעת אמיתי בעבודת ה' ואם אין דעת הבדלה מנין (ירושלמי ברכות לט:), ומדה טובה מרובה ואז יודעים להבדיל בין קודש לחול ע"י דעת האמיתי, כדי צו שטייגען בתורה ויר"ש ומידות טובות ותשובה באמת מאהבה.

*

הנה היום היה יו"ד **דהיהודי הק' מפשיסחא** ויש הרבה הסברים לטעם שנקרא היהודי הק' והענין שבזה, ואחד מההסברים שהוא מפני שבכל יום ויום זכה להתעלות מחדש במדריגות גבוהות חדשות עדשלעומת יום האתמול נעשה עכשיו כיהודי מחדש, וההפרש בין מדריגת יום האתמול ליום המחר היתה כההפרש בין יהודי לגוי, וכך בכל יום ויום, ולכן נקרא שמו כל הימים "היהודי הק".

והיה לו ב' מצוות שעליהם היו לו מסירות נפש, ועדש"כ בגמ' אבוך במאי זהיר טפי, כך הוא היה זהיר טפי באלו שתי המצוות, אחד מהם מצות עשה והשני מצות לא תעשה, ומצות ל"ת קיים בזה שהיה נשמר מאוד בענייני קדושה וטהרה שהם כלולים בלאו של לא תנאף וממילא היתה בו מדריגת הקדושה והיה כולו קודש קדשים, ומצות עשה שהקפיד עלי' היא היא מצות צדקה שכלולה בעשה של נתון תתן לו, ולכן כל מה שהיה לו הכל מסר לצדקה, עד כדי כך שאפי' טליתו היתה פשוטה מבד סחורה פשוט ולא מהודרת משל צמר כי חילק גם את זה לצדקה ולעצמו קנה טלית פשוטה ובה הטיל את הכנפות ומחמת זה אירע שלפני פטירתו היה שם תלמידו **הרה"ק ר' אשר מפוריסוב זי"ע** ומסר לו טליתו שלו שהיתה מצמר והיה מלא שמחה על שזכה שרבו מעוטף בטליתו ובה הוא עולה לשמים.

גם היום יו"ד של בנו של היהודי הק' **הרה"ק רבי נחמיה יחיאל מביחוב זי"ע**, וגם יו"ד של **הגאון הק' מוילנא** זכותם יגן עלינו ועכ"י אויף אייביג.

*

והנה זמן של סוכות איז א געואלדיגע עת רצון דזוכים לתשובה מאהבה ורב כוחו לפעול כל הישועות בגשמיות וברוחניות, כאמז"ל בחג מביא ומרצה על המים שזה מרמז על שפע רב בגו"ר, שגם תוה"ק נמשלה למים וכמו"כ ההשפעות טובות נמשל למים, וממילא בחג הסוכות יכולים לפעול שפע רב בתורה הק' ושפע רב בבני חיי אריכי ומזוני רויחי וכל צרכיהם, השי"ת ירחם ויתן לכולנו חיי בני ומזוני וחיי אריכי, השי"ת ברו"ר ישמחנו אויף א זיסע אופן אויף אייביג, שנשמע ונתבשר בבשורות טובות עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה, ואמנם כל השנה צריכים להיות בשמחה אבל עכשיו נוסף שמחה על שמחה שביו"ט הוא מצוה מיוחדת מדאורייתא להיות בשמחה תמיד, ותמיד צריכים לזכור עורו ישנים משינתכם לא להיות כישן שנסתלקה ממנו הדעת, ירחם המרחם עלי ועכ"י, העיקר הוא שיהי' אתה חונן לאדם דעת כי כל ההבלים מגיעים מקטנות, וכשמשיח יבוא יהיה דעת בשלימות, ולכן לא יחסר אז כלום, ובסוכות יכולים לרומם די ריכטיגע דעת כדכ' למען **ידעו** דורותיכם ובביאת משיח יהיה די ריכטיגע דעת, כמ"ש ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

השמחה הגדולה בליל הושענא רבה

הנה בחג הסוכות זוכים כל ישראל לאושפיזין קדישין שהם שבעת הרועים, והיום זכינו לאושפיזין של דוד מלכא משיחא, ומכל דבר יש לנו תמיד ללמוד מוסר בפשטות שאם הם זכו לדרגותיהם הגבוהות שאינה בהשגתינו עכ"ז עכ"פ יש לנו ללמוד מהם מה שיכולים צו שטייגען ולעבוד על עצמנו בכל המובנים, ביר"ש ולימוד התורה ולהתקרב יותר לאבשב"ש עבודת ה' וגמילות חסדים, קדושה וטהרה והכל צריך להיות בשמחה תמיד, וביו"ט יש מסכת מיוחדת שהיא שמחה דאורייתא עד כדי כך **שמסופר** על הגאון מוילנא שאמר שזהו המצוה הקשה לו ביותר, ואפי' שהוא היה כולו תורה, ואומרים בשמו שהטעם הוא היות שהשמחה זה בלב, וממילא כשציוה השי"ת לשמוח כל שבעת הימים של חג הסוכות הפשט הוא שכל שבעת הימים של סוכות אסור להסיח דעת משמחה ולהיות לבו שמח וכסדר להיות כולו שמחה איין שטיק שמחה שהיא עבודה קשה וגדולה, וכמ"ש **הרמב"ם** ז"ל, ולכן אמר הגר"א זי"ע כנ"ל.

והנה על דוד מלכא משיחא מובא בספרים מהזוה"ק שהוא נקרא בדיחא דמלכא, דהיינו שכביכול הוא משמח המלך מלכו של עולם השי"ת, וכן מובא עוד שתרועה שהיא מלשון שבירה ושברון לב מרמזת על דוד המע"ה כי היה מלא צרות ויסורים והיה לבו נשבר בקרבו לבוכ"ע מרוב רדיפות מה שאין לנו שום הבנה בזה, וכ"כ גדלו צרותיו עד כדי כך שאם רוצים לדמות לאדם שעובר צרות מדמים אותו לדוד המע"ה ועכ"ז הוא היה מלא שמחה, ולכן שפיר היטב נקרא הוא בדיחא דמלכא שהיה אדם בשר ודם מוקף כולו עם צרות כאלו מה שאין לנו שום השגה בעובדות ומעשי הקדמונים, שרצה בנו אבשלום להרגו רח"ל, ועכ"ז גם אז תמיד חיזק עצמו בשמחה גדולה, לכן נקרא בדיחא דמלכא.

ובאמת שכל זה הענין שרצה בנו להורגו ואמר אז דוד המלך פרק תהילים בברחו מפני אבשלום בנו, אין לנו שום השגה בו, שאפי' שכ"כ סבל ממנו עכ"ז תיכף שמת בנו הזה כתוב שאמר עליו כמה פסוקים ובתחלה הוציאו מגיהנום ואח"כ ע"י פסוקיו הכניסו לגן עדן כדאי' **ממרן הבעש"ט** וכל זאת פעל לו ע"י פסוקי התהילים, וזהו כוחו דדוד מלכא משיחא שמונח בפסוקי התהילים, ובאמת שאין לנו שום השגה מה היה שם עם אבשלום, ועכ"ז מכל דבר צריך ללמוד מוסר בפשטות שלכן זה כתוב בכדי ללמוד מזה להתעלות, ולא נכתב כדי שנלמד לעשות כן, אלא הם שתי עניינים יחדיו א) שנכתב מזה כדי ללמוד מזה צו שטייגן. ב) שנלמד שלא לעשות כן.

מתאמרא מילתא וכן אי' בספה"ק שלכאו' יש להבין שהנה דוד מלכא משיחא שופך לבו בתהילים עבורו ועבור כל ישראל ולכן בו אפשר לפעול בכל העניינים והמובנים, וגם אז יש לדעת שאמנם בכיות ותחנונים הוא דבר חשוב אך אעפ"כ הוא צריך להיות אפוף בשמחה גדולה וח"ו לא ליפול לעצבות, וכמובא מספרים שהעבירה הגדולה באה לאדם ע"י שהוא בעצבות, ומאידך ע"י שמחה זוכים לתשובה מאהבה, והא ראי' שבמוציו"כ שהוא זמן תשובה מאהבה בת קול יוצאת ואומרת לך אכול בשמחה את לחמך, והרי ללא שמחה אפי' קרטופעל אין יכולים לאכול, א"כ מכאן שתשובה מאהבה ע"י שמחה דייקא, ולכן אף אמירת תהילים צריכה להיות בשמחה.

והנה דוד המלך מזכיר את כל צרותיו בתהילים משכיל לדוד בהיותו במערה תפילה כו', וכן אל ה' בצרתה לי קראתי ויעני, ועוד פסוקים מעי"ז, ולכאו' הרי תהילים נתחבר ע"י רוה"ק ורוה"ק אינה שורה אלא מתוך שמחה, וא"כ איך פעל זאת ברוה"ק והרי זה צריך להיות מתוך שמחה, וכאן אנו רואים שהוא שופך את כל צרותיו בתהילים ואיך יתכן שתינה כל צערו זה מתוך שמחה עד כדי ששרתה עליו רוה"ק, ויש לומר שכוח אמונה ובטחון שלו היה מוראדיג והיה כ"כ בחוזקה עד שכבר ראה מתוך הצרות שה' יושיעו ויחלצו מן המיצר ולכן היה מזה מלא שמחה ועי"ז זכה לרוה"ק שיוכל לחבר את ס' תהילים, ועי"ז שתינה צרותיו מתוך אמונה ושמחה ורוה"ק, הכנים כוח הישועות בספרו, וכ"כ רם כוחו עד שאומרים ויתכן שהוא מחז"ל שספר תהילים נכתב שלא כסדר ואילו היה נכתב כסדר היו יכולים כולם להחיות מתים ע"י אמירתו, ובכדי שלא יוכלו לעשות היפוך סדר הבריאה לכן לא נכתב כסדרו, ותהילים זה תורה ותפילה כאחד בחדא מחתא, שעמו יכולים לפעול כל טוב כי יש לו כוח של תורה ותפילה יחדיו.

וכן מסופר על הבריסקער רב שהיה מנהגו תמיד לומר תהילים בר"ה והיה אומרם כסדר, ופ"א שאלוהו למה לא ילמד תורה בזמן זה, וענה כשלומדים בקיאות או עיון יכולים להסיח דעת במשהו משא"כ באמירת תהילים לא מסיחים דעת ולא יביאו לידי ביטול תורה לכן אמר תהילים כדי שח"ו לא יכשל בביטול תורה.

וכן אי' בגמ' שדוד מלכא משיחא מבקש על האומר תהילים, שיחשב לו כעוסק בנגעים ואהלות ואז זכות תורה ותפילה מגין עליו, וכשאדם עתו בידו כדאי מאוד וראוי אז לעסוק בתהילים ולשפוך שיח להשי"ת על גו"ר וס"ד, ואכן אפשר לבקש על כל העניינים, ועכ"ז העיקר לבקש על רוחניות שהוא תכלית האדם בעולם, ועם פריילכע תהילים יכולים לפעול אלעס גוט, והאות על דבר זה שאם זה בבכיות ותחנונים על דרך האמיתי אז אח"כ נשפע על האדם נהרה ושמחה, ולכן צריכה התפילה בתהילים להיות בשמחה, ואם יכולים ובקל לעסוק בזה הוא רצוי מאוד, וכמ"ש ונפשי שפכי כמים לבך נוכח פני ה' ובתהילים יכולים הכל לפעול, וכדברנו שדוד המע"ה היה כולו לש"ש וחידוש של שמחה על אף כל צרותיו, ולכן אף אנו נלמד ממנו לראות ולהתחזק שיהיו כל מעשינו לש"ש ואמונה וביטחון ושמחה שהוא ברכה משולשת שעל ידה פועלים הכל ברו"ג, און אלעס גוט.

השי"ת ירחם זכות דוד מלכא משיחא יגן עלינו ועכ"י אויף אייביג, וימליץ בעדינו וזכות כל האושפיזין יגנו עלינו ועכ"י, וזכות כל הצדיקי וגאוני אמת, וברחמיו הרבים יתן לנו גוטע הושענא רבה שהוא גמר חתימה לטובה, ובתורה יש פשעא"ס וממילא יש לרמז בזה מה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו בך חותמין המוונה היא שהחתימה של הושע"ר יהיה בך, היינו במידה שלך שהיא מידת אאע"ה מידת החסד, ובה יחתמנו השי"ת לחיים חן וחסד ורחמים, ומבקשים אנו הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך.

לרגל יומא דהילולא

מה שדיבר מרן רבינו שליט"א על בנו נפש נקי וצדיק רבי שמעון נתן נטע זצ"ל בסעודת הברית לנכדו בהרה"צ ר"א ויליגער שליט"א א' אלול תשס"ט – בבית מדרשינו בבני ברק

הרך הנימול נקרא ע"ש שמעון נתן נטע ז"ל, זהו שם חשוב וגדול, היה בחור ת"ח יר"ש ובעל מידות טובות טוב לשמים וטוב לבריות, היה עובד ומונח בעבודה ועסק בתורה וגמילות חסדים, בכל עת פנוי' שהיתה בידו היה עוסק בהכנסת כלה וסייע לחתנים שלא השיגו צרכיהם בעצמם,

ואירע פעם בשמחת חתונה אחת שהשיג שמעון ז"ל כל הכסף הנדרש להוצאות הכלי זמר ונעשה מזה שמחה גדולה באשר לא ידעו המחותנים מהיכן ישיגו סכום זה, ואף הוא עצמו נתמלא שמחה על זכות מצוה רבתא זו של שמחת חתן וכלה שנגלגלה על ידו.

ואחר פטירתו מצאו בין חפציו חבילת כספים ופתקא מונחת בה בכת"י שכסף זה יחלקו לצדקה וחסד, ותמיד היה מחזק את עצמו והיה בשמחה ועי"ז זכה להיות בחי' שמור לקדשו מבואו ועד צאתו.

השי"ת ירחם שלנשמתו תהא לה עלי' ויהי' מליץ יושר בתוך נשמת כל הצדיקים והצדקניות. וכוח"ט עלינו ועכ"י. ע"כ

חכם לב לוקח מצוות, ושמעון נתן נטע זצ"ל מילא ימיו ושנותיו הקצרים מזן אל זן, דומה כאילו כמהה נשמתו להשלים חוקה, טרם תקרא אל האלוקים, ושמעון נתן נטע היה זקן בא בימים, אריכות ימים היתה לו. אריכות שנים אכן לא היתה לו, אבל ימיו – ארוכים וטעונים היו.

כאן המקום להוסיף כי שמעון ז"ל היה מאוד מחזק ומעוודד את הוצאת הגליון הק' "זכרו תורת משה", ואמור כי הוא דבר גדול ועצום לזיכוי הרבים ורבים השיב מעוון, והיה מהנה אותנו בעצותיו המחכימות, ואף פנה לנדיבי עם שירומו תרומתם למען הוצאות הגליון, ויה"ר שכשם שכאן עמד ועזר וסייע לכל מאן דבעי, אף שם יעמוד ויתפלל ויסייע על כל מאן דבעי לישועה וברכה אכי"ר.

זכותו יגן עלינו וזכרונו לברכה. ת נ צ ב " ה .

כי יצפנני בסֻכּה

מעלת קדושת הסוכה במשנת מרנן רביה"ק מלעלוב זיע"א

הסוכה בחי' אם הסוככת ומגינה על בניה

ולקחתם לכם ביום הראשון וגו' (ויקרא כג , מ) **ומדרש תנחומא** (אמור כב:) "הראשון – ראשון לחשבון עוונות", וצ"ב בזה.

והנה מרן אדמו"ר הרה"ק מוהרמ"מ זיע"א ביאר בקדשו עפ"י הנודע דסוכה מרמזת על אימא עילאה (**תיקו"ז, הקדמה בב**) אימא דמכסיה על בניה, וכשנמצאים בצל האמא אין מה לירא ולפחד, כי תבוא אמו ותקנה, ובל"ק: "אז מען איז ביי די מאמע קען מען אלעס אויספוילען"

ובספה"ק אוהב ישראל (**בליקוטים חדשים, סומות, ד"ה ענין וכו'**), כתב כן וזל"ק: ענין הסוכה הוא וכו', כענין הזה נוהגת השכינה הק' עמנו, בר"ה ויוהכ"פ היא כותבת לנו מזונות וחיים טובים, ואחר שקוצבת לנו מזונות, אז מכנסת אותנו תחת כנפיה, וזהו ענין סוכות שהאמא הק' מסككת אותנו בכנפי וכו', עיי"ש באורך (**וכ"ה בבני יששכר ועוד ספה"ק**).

ועד"ז פירש כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הפסוק אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו, ד"אם" אותיות א"ם, שאם ילמדו בנ"י את התורה לשמה באמת ויהיו דבוקים בתוה"ק בכל נפש ומאוד, אזי תהיה התורה לנו לאֶם, היינו לאימא עילאה החופפת על בניה, ולא יחסר כלום מבית המלך, וכל ברכות התורה ישיגונו לעולמי עד, כאמא שדואגת לכל צרכי בניה בגו"ר.

ולהבין ענין האמא עילאה המסككת על בניה בסוכה, ביתר פשטות, הוא עפ"י הידוע בספה"ק (**דגל מחנ"א, אור המאיר, בני יששכר**) דהנה כל מצוה ומצוה יש לה אור של המצוה, שבתוכיות המצוה נמצאת האור, וכשמקיים המצוה זוכה ליהנות מהאורות, והאורות מתחלקים לב' סוגי מצוות, דיש אור פנימי ויש אור מקיף, ואור פנימי הם מצוות שגופו ותוכיותו בפנימיות סופג את קדושת המצוה לתוך תוכו ונעשה מלא בקדושה וטהרה וי"ש מכוח המצוה, וזה שייך במצוות כגון: מצוות אכילה של פסח וערב יוכ"פ שמכניסים לתוכו, וכן שופר דנופח מבפנים, וגם לימוד התוה"ק שזה בלב ומוח, ויש גם מצוות שהם אור מקיף, והיינו שהאור שלו מקיף את האדם לבל יוכלו לשלוט עליו מקטרגים ומסטינים, ומכח האור הגדול המקיפו מסלק כל החיצונים בסילוק גמור, שלא יוכלו להתקרב אליו, וכגון מצוות טו"ת זה אור מקיף, שמתעטף ולובשו מבחוץ, וזה משפיע אור גדול מסביבו.

והנה יש מצוות שהם כ"כ בדרגא גבוהה שיש לדם גם האור פנימי וגם האור המקיף, וכגון מצות שבת, יש גם מצות שביתה שזה בתוך עצמו וגם אכילה בו, ומאידך אומרים ופרוש עלינו סוכת שלומך, ובצל כנפיך יחסיון שזה פרישת שלום בחי' אור המקיף, וכ"ה בתוה"ק דבעצם הוא אור פנימי כנ"ל, אמנם בזה פירש כ"ק מרן אד"ש דאם נהיה דבקים בתוה"ק באמת, אז נקבל עוד מתנה, שהאור יהיה ג"כ אור מקיף עלינו ודו"ק.

והנה מצות סוכה היא ג"כ מהמצוות שיש לדם שניהם, דמלבד האור הפנימי שיש בו, הוא מצות הישיבה בסוכה שמצוותו נעשית רק ע"י אכילת קבע בסוכה, ואכילה הרי הוא אור פנימי מלבד זאת, עיקרו של מצות סוכה הוא האור המקיף, שהיא מקפת את האדם מראשו עד רגליו, ומסכך עליו מלמעלה למטה, ואפי' דופן פרוצה ופתוחה אסור כשיעור הנלמד, שכל כולו מקפת את האדם הישראלי, וכמבואר בספה"ק (**הנ"ל**) דהסוכה נעשית להבריח את כל החיצונים והמקטרגים הבאים להיתפס אצלינו ולחטוף עבודתינו, וכמש"כ האוהב ישראל הנ"ל וזל"ק: הענין כי בר"ה ויוה"כ החיצונים משטינים עלינו ואנו מוכרחים לשלוח שעיר לעזאזל, וכו', ואח"כ מבריחים את עצמינו לסוכה ואנו מתחבאים שם והוא ע"י שאנו מקבלים עלינו עומ"ש, ע"כ, עיי"ש, וכל"ק של **התפארת שלמה** (**סוכות**) וסוד אור המקיף (**של הסוכה**) הוא להגן מן החיצונים ולהבריחם מחמת גודל הבהיר כו' האור הגדול, ע"כ עיי"ש.

ובזה פי' צדיקים הכ' כי יצפנני בסכה (**תהילים כז**) שזה מוסב על הסוכה, ששם הוא המקום להצפין עצמו ולהתחבאות מפני המשטינים ומקטרגים הבאים עליו.

ובמצות סוכה האור המקיף מאיר בפרטות הרבה יותר מכל האורות המקופים של שאר מצוות, והוא, כמו שהזכיר **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** כמ"פ, הידוע ומובא בספרים, דיש ב' מצוות יחידות שמקיימים אותו עם כל הקומה שלימה רמ"ח איברים ושס"ה גידים, ואפי' המלבושים ונעליים, זהו מצות סוכה שנכנסים כל כולו לתוך הסוכה משא"כ בכל שאר מצוות, וכן יישוב ארץ ישראל שנכנסים לגמרי לתוכה עם כל גופו וחיצוניותו, ועפי"ז פי' **הגר"א הק' זי"ע** הפ' "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון" (**תהלים עו**) שיש ב' מצוות שמקיימים אותם כשהוא שלם בשלימות כולו, ואלו הם: "סוכו", מצות סוכה, "ומעונתו בציון" היינו ישוב אר"י, שהם בשלם, והיו צדיקים שפירשו ביותר שלסוכה נכנסים אפי' עם המנעלים, היינו אפי' עם הבלאט"ע דהמנעלים, שכ"א יכול לזכות לחסות בצל כנפי השכינה בצל האור המקיף אפי' הפחות שבפחותים שהוא עוד עם הבלאט"ע של עוונותיו יכול לזכות לערוך חשבון עוונות ולהיטהר בזכות הסוכה, וכיון שהוא בשלימות גמור האור המקיף מאיר יותר בכל תקפו.

כל מצוות החג הם בבחינה הנ"ל והצורך לזה

ובאמת הוא מפליא מה שמצינו, שכל מצוות חג הסוכות הם בבחי' אור מקיף סוכה, ונטילת ד' מינים, שג"כ ענינו לסלק החיצונים כמובא בספה"ק שמנענעים לכל הרוחות ומעלה מטה, להעביר רוחות וטללים רעים שהם, החיצונים והמשטינים התקרבים אלינו, וכן מנהג ההקפות שמקיפים הבימה שהוא ג"כ ענין אור המקיף, [**ובדר"א: לפי הנ"ל יש ליתן טעם לשבח למנהג לעלוב שהבחורים עד נישואיהם אינם נוטלים לעצמם ד' מינים, אלא רק יוצאים המצוה מד' מינים של אדם אחר, והוא פלאי שאינם מקיימים הנטילה בהלל, וכן במנהג ההקפות לא מקיימים, ולהנ"ל י"ל שפיר דידוע דדווקא באיש ואשה יחדיו, עיקר האור המקיף, ולכן גם הטלית מלביש רק אחד נישואיו, וא"כ שפיר לא נטלו בחורים ד' מינים מעצמם שזה אור מקיף דוגמת הטלית**].

והצורך לכל הנ"ל שיהא כל מצוות חג הסוכות בבחי' אור המקיף הוא באמת משום הנ"ל בשם האוהב ישראל, דמאחר שעברו עלינו ימים נוראים אלו של ר"ה ויוהכ"פ שנתעלו בם בנ"י עד מאוד והצליחו להכניע ולסתום כל פיפיות המקטרגים ומשטינים על כלל ישראל, שהם רצו לקטרג ולהפוך גזר דיננו רח"ל, ועכשיו בסוכות הם רוצים להשטין הלאה, לכן מוכרחים למצוות של אורות מקיפים לגרשם ולבערם לגמרי.

ויסוד זה הזכיר ג"כ מרן אדמו"ר הרה"ק מוהרמ"מ זיע"א, שדקדק על מה דמצינו במצות סוכה שנשתנתה משאר מצוות עד שהחמירו עליה מלסכך בדבר המקבל טומאה, ואף לא להעמיד הסכך בדבר המקבל טומאה, וביאר ע"פ מארז"ל (**אבות פ"ה**) עשרה ניסים נעשו לאבותינו בביהמ"ק, י"א מהם שלא אירע קרי לכה"ג ביוהכ"פ, ולכאו' יפלא דבר הזכרת נס בענין זה, שהרי הכה"ג מורם מעם, ובפרט ביום קדוש כזה, ואיך ישתייך כלל לענין טומאה, אולם פירשו צדיקים בזה, דזה גופא היה הנס, מכיון שהיה זה ביום הקדוש ביותר ובאדם הנעלה ביותר, ובשליחות כל כלל ישראל גדולה כזה, א"כ ע"ז היצה"ר מתאמץ ביותר ניסיונות להכשיל את האדם, והנס היה שאכן התגבר עליו, ומעתה יובן גם במצות סוכה הבאים אחרי ימים קדושים כאלו כר"ה ויוהכ"פ שנמחלו עוונות ישראל, ועומדים בבחי' גבוהה מאוד, אזי היצה"ר מנסה בכל כוחו להכשילם, ולכך צריכים זהירות יתר במצוה זו, שהסוכה תהא רחוקה מכל ענין של קבלת טומאה, ע"כ.

הרי לך ג"כ יסוד הנ"ל שהסוכה צריכה להיעשות באופן שלא יהא לחיצונים ומקטרגים שום אחיזה אלא לסלקם לגמרי, והכוח הסגולית בזה שאין משטינים ומקטרגים, הוא, שבכל ימי עמידתינו ועבודתינו לפני השי"ת, יש המקטרגים ומשטינים אשר מונעים מאיתנו את השייכות וההתקרבות שלנו אל השי"ת, ע"י המצוות, ורח"ל הם חוטפים המצוות שנעשו ומפילים זאת לרשתם רח"ל, ועי"ז הם עושים מסך המבדיל בינינו לבין אבש"ב, אבל כשזוכים לאור מקיף והסתלקות החיצוניים, אז נשבר מסך המבדיל, ונעשים דבקים בו ית', וכמו"כ אי' בספה"ק **תפארת מנחם-באיאן- טשערנוביין** וזל"ק: "ולזה יכולים ביותר להגיע בסוכות, לבחי' אם המסككת על בניה ע"י מצוות סוכה וד' מינים, שאז ההארה מאור המקיף עד שנעשים א' עם השי"ת ואין עוד שום מסך המבדיל", ע"כ, ובקוצר אמרים אלו כבר כלל הכל כדברי מרן הרמ"מ זיע"א, שבחי' האמא עילאה הוא אור המקיף, ומובן מאליו, שאם אין חיצונים והמקטרגים אשר בכל ימות השנה הם מפריעים ומונעים מן האדם לעשות תשובה ולשוב אל ה' בחשבון עוונות, אלא הוא אחד עם השי"ת ואין מסך המבדיל, א"כ הוא פשוט וממילא **כדברי מרן הרמ"מ** הנ"ל זיע"א, שאין המפריעים והמונעים מלשוב אל ה', ולכן פי' צדיקים כנ"ל דאפי' עם הבלאט"ע מהמנעלים נכנסים לסוכה הק', משום שנמצאים אצל המאמע, ותבא אמו ותקנה, וכנ"ל.

הסוכה מחלקי פיזור הגאולה ומקדושת המקדש

בשנת תשל"ד נתלוזה **הגרי"ד גרוסמן שליט"א** (**כיום רבה של מגדל העמק**) אל כ"ק **מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א** לעזור לו בבניית הסוכה, ותוך כדי עבודת הקודש שאלו הגרי"ד: על מה ולמה אנו יגעים כ"כ בבניית הסוכה, הרי אנו מקוים בעה"י ובטוחים בישועת ה', לישב כבר בסוכת עורו של ליותן בבית המקדש, וענהו רביה"ק זיע"א על אתר: דאפ"ל שכל הסוכות שנבנו ע"י כלל ישראל לכבוד חג הסוכות, כולם כאחד יתקבצו ויעלו לציון ברינה, ליכלל בתוך סוכת עורו של ליותן, וכידוע מספה"ק ש"ליותן" הוא לשון התחברות (**בית אהרן, ובני יששכר לסוכות**), וזהו שאומרים בתפילה כשיוצאים מן הסוכה (**מספר יסוד יוסף**), "כשם שקיימתי וישבתי בסוכה זו כן אזכה לשנה הבאה לישב בסוכת עורו של ליותן", שנזכה לישב בסוכה של ליותן, כלו' בהתחברות כל סוכות בני ישראל יחד.

והביאור בזה עפי"מ דמבואר בספה"ק (**הגה"ק ר"י איינשיין ועוד**) לפרש מאה"כ (**יחזקאל יא, טז**) ואהי להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם, הכוונה בזה, דבעת חורבן ביהמ"ק הלכו ונתפזרו להם אבני הקודש, ותשתפכנה בראש כל חוצות, לארבע כנפות הארץ, וכל מקום שנפל שם איזה משהו מאבני המקדש ארצה, שם נתהווה מקום מקודש להשי"ת בתורה ותפלה, והן הם הבתי כנסיות ובתי מדרשות דבכל אתר ואתר, בכל העולם, וזהו הפי' "מקדש מעט", דייקא שהמקומות המקודשים לתורה ותפלה, הלא המה באמת חלק זעיר מקדושת המקדש ממש, שהגיע לשם, ומכח זה נהפך למקום קדוש, ועפי"ז י"ל, כמו"כ, מצות סוכה דאי' בגמ' (**סוכה מז:**) עה"פ "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות", מלמד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת, ובספה"ק כתבו דזה מרמז על בנין ביהמ"ק שנקרא סוכת דוד וכמש"כ ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, שלאחר מחילת עוונות ישראל ביוהכ"פ, ראויים כל ישראל באחדות יחד לישב בסוכת שלם, וה"נ הכא י"ל דכל סוכה שנבנה ע"י א' מישראל בכל מקום שהם, הרי"ז נתקדש במעט מקדושת הסוכת דוד הנופלת, ונתפזר הגאולה ונמשך עליו האור מקדושת סוכת עורו של ליותן, דלעתי"ל, וממילא תיכף ומיד כשיעלה רצון מאת השי"ת לגאליו גאולת עולם, יתקבצו כל רבבות סוכות בנ"י מכל קצוות תבל ובוא יבואו לציון ברינה, ליבטל וליכלל בשורשם ומקור קדושתם בסוכת עורו של ליותן וכביטול הנר בפני האבוקה יודבק והיו לאחדים.

ובזה יתפרש הכ' (**תהלים ע"ו**) "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון", דעתה בעוונותיו הרבים הרי זה בבחינת סוכת דויד הנופל"ת, אבל לעתיד לבוא במהרה בימינו, כאשר יהיה מעונתו של השי"ת בציון, אז יתקבצו כל חלקי הסוכות שבגולה, ויהא נעשה בחי' סוכת של"ם, אמנם"ו, ע"כ. (**הובא בספה"ק באר מנחם ה"א למרן רביה"ק זיע"א**).

ונמצא מדברי רביה"ק זיע"א, בעומק יותר, דבאמת רק ע"י הסוכות שבנ"י בונים ויגעים במצוותה, ואם נעשה שם סוכה הרי סימן ששם ג"כ הגיע זעיר מהביהמ"ק וגם לשם נתפזרה קצת מן הגאולה, וא"כ עי"ז כשיבוא משיח צדקנו יתכנסו כל הסוכות כאחד, ויהיה כינוס חלקי הגאולה למקום א' ויבנה ביהמ"ק וסוכת עורו של ליותן, וא"כ מה שאנו יגעים על בניית סוכה באמת אינה לריק כמו ששאלו הנ"ל דהרי בטוחים על ישועת ה' בסוכת עורו של ליותן, אלא אדרבה בניית הסוכה הוא המועיל ומקרב יותר את ישועת ה' וכנ"ל, ודו"ק.

ואם כנים אנחנו בעומק דבריו הק' אולי נוכל לבטח לפרש קרא ד"ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית וגו'" (**בראשית לג , יז**), דהנה הובא בזוה"ק (**ח"ג רנ"ז:**) שסוכות הוא מסיטרא דיעקב שנאמר ויעקב נסע סוכותה וגו', וכ"ה בטור או"ח (**סי' תי"ז**) המועדים נתקנו כנגד האבות וכו', סוכות כנגד יעקב דכתי' ולמקנהו עשה סוכות, והנה אמרי בגמ' על מקום המקדש ובניינו, לא כאברהם שקראו הר שנאמר בהר ה' יראה ולא כיצחק שקראו שדה וכו', אלא כיעקב שקראו "בית" שנאמר אין זה כי אם "בית" אלוקים, והפי' בזה דהב' בתי מקדשות הראשונים היו נגד אברהם ויצחק בחי' הר ושדה ובאמת נחרבו, אבל בית המקדש השלישי זהו נגד יעקב שזה "בית" שיקום ויעמוד לעולמי עד ולנצח נצחים, וזהו "אלא כיעקב שקראו בית".

ולפי הנ"ל י"ל בזה, ד"יעקב נסע סוכותה" היינו ע"י בניית הסוכות שכלל ישראל בנים ומקיימים מצות סוכה בשלימות ויש פיזור גדול של הגאולה בזה, עי"ז "ויבן לו בית", עיזור השי"ת שיבנה את ה"בית", היינו הבית שיעקב בעצמו קראו "בית", וזהו ביהמ"ק השלישי וסוכת עורו של ליותן שיבנה בקרוב ממש, ויקויים בנו מקרא דביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, אכי"ר.

(הנה הוא כלל ידוע: אשר דברי רבותה"ק זיע"א הם קודש קדשים ושכינה מדברת מתוך גחונם, וכל דבריהם לחלי אש ניצוצי קודש, אשר בכל תיבה ותיבה גילו טפח וכיסו טפחיים, ובאמת היא ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, וכל האמור ונדרש עליהם הם בדרך חדש בלבד לקבל שכר על הדרישה, ולא נגענו במקצת בעומק מוגתם, ויעורנו השי"ת שלא יצא שגגה מתחו"י, והוא רחום יכפר עוון וכו').

באהלי צדיקים

נוי סוכה

מספרים מהרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע, שפעם אחת בערב סוכות הראו לו בני ביתו איך ייפו את הסוכה ברוב פאר והדר, וענה שאין זה נוי סוכה, ובתוך כך באו איזה גברים ונתנו לו סכום מסוים, ומיד חלק אותם לעניים כדרכו בקודש, ואמר זה הוא נוי סוכה וזה פארה והדרה. (**הקדמה לס' זוהר הי'**)

השקיפה ממעון קדשך

מנהגו של הרה"ק ר' מרדכי מלעכוויטש זי"ע היה להכין הרבה קרשים, כדי להשאיל אותם אחרי יום הכפורים לעניי העיר לשם עשיית סוכותיהם. פעם אחת בא אליו בערב סוכות סנדלר עני, והוא צולע ברגלו האחת, בבקשה להשאיל לו כמה קרשים לסוכה. הצדיק השיב לו, כי כבר אזלו כל הקרשים, ואין לו יותר. וילך לו העני לחפש קרשים במקום אחר, וראה הצדיק מבעד לחלון, שהוא הולך ושב מבית לבית לבקש קרשים. נכמרו רחמיו על העני, פרץ בבכי ואמר: רבש"ע! ראה נא עד כמה גדולה וחביבה מצות סוכה לבני ישראל, ועד כמה הם מוסרים נפשם עליה! בחוץ יורד עכשיו גשם, ורפש וטיט ברחוב העיר, ובכל זאת הולך הסנדלר העני הזה, נכה רגל, בעלים קרועות, ומחפש קרשים כדי שיוכל לקיים מצות סוכה. השקיפה אפוא ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך ישראל, ופרוס עליהם סוכת שלומך, ואחרי זה הלך בעצמו על גג ביתו, חיפש ומצא שם כמה קרשים, ועזה למשרתו לרוץ אחרי הסנדלר ולתתם לו. ויצוהו גם לעזור לו בבנין הסוכה, כי היה יום ערב שבת, שהטורח מרובה בו ביותר. (**סיפורי חסידים**)

הידור מצוה

הגה"ק הרחזון איש זי"ע היה נוהג הידור מיוחד בקרשים אשר לדפנות הסוכה, שיהיו מהוקצעים ונאים ונרכשים על ידו בכסף מלא, והיה אומר: כמה גדולים דברי חכמים (**זוהר ג, קלד**) שאמרו: "הכל תלוי במזל אפילו ספר תורה שבהיכל" - הנה הורגלו הבריות לטרוח ולהתאמץ בהידורם של ארבעת המינים, וביותר של אתרוג שהתורה קראתו "פרי עץ הדר", ומפזרים על כך ממון רב, ואילו לצורך סוכתו מלקט כל אחד צרור שיירי נסרים אשר לא תואר להם ולא נוי, שזכה בהם מן ההפקר, והלא שתיהן מצוות שוות מן התורה, סוכה וד' מינים, וכדינה של כל מצוה חל גם על הסוכה ודפנותיה דין "זה א-לי ואנוהו - התנאה לפניו במצוות, עשה לפניו סוכה נאה ואתרוג נאה". (**פאר הדור ה"א**)

נשמתו ממצות סוכה

כתב לי ידי"נ הרה"ג מו"ה אברהם סג"ל איטינגא וזה לשונו, שמעתי שצדיקי דורו אמרו על רבינו נפתלי מרופשיץ זי"ע, כי נשמתו היא מן מצות סוכה בתורה, ובאמת היה עוסק כל תשנה במצות סוכה, וכל יום היה עושה איזה עבודה בסוכה שלו, ביום א' היה נועץ יתד בסוכה, יום אחד לכד במסמר סוכה, וכה היה משפטו כל ימי חייו. ועכ"פ כל יום מימות החמה היה מזכיר השם סוכה, וסיבב דבריו עד שבא לדבר מהסוכה. (**עשר צחצחות**)

אהבת המצוה

על הגאון רבי אברהם אהרן פראג, מטובי חכמי ירושלים, מסופר, כי בטרם שהיה מקים את סוכתו היה רוחץ ביסודיות את הסכך ואת הדפנות, והיה מלטף אותם בחום ובאהבה. (**ממוצא שלל רב**)

גן עדן בעלמא הדין

הה"ק ר' אליעזר מאזיפאלע זי"ע היה מספר בכל סוכות המעשה הזה: פעם אחת היה חסיד אחד שהיה לו חיות במצות סוכה, וכאשר עבר הג הסוכות לא היה רוצה לצאת מהסוכה מחמת גודל החיות והשתוקקות של המצוה, והיה יושב בסוכה כמה שבועות עד שנעשה חורף והיה הקור ושלג גדול והיה מוכרח לצאת מהסוכה, והיה עומד ומצפה שיבואו ימי חג הסוכות שילך בחזרה להסוכה, וכאשר הגיעה שנה השניה והלך להסוכה, וקיבל על עצמו שלא לצאת מהסוכה ולישב בסוכה אף שיהיה קור ושלג ולמסור ממש נפשו, כי היה מרגיש קדושה גדולה בהסוכה, וכן היה שלא היה רוצה לצאת מהסוכה עד שנפל שלג וקור הולך וגדל, וממש יצאה נפשו ועכ"ז לא היה רוצה לצאת מהסוכה, עד שריחם ה' עליו ובא ענן אחד ונשא אותו עם הסוכה למדינה שחם שם כל השנה. וסיים הק' הנ"ל שהוא יושב עוד בסוכה ועובד לה' כי החסיד אמר שאינו רוצה שום גן עדן אך זאת הוא הגן עדן שלו לישב תמיד בסוכה. (**דגל מחנה יהודא**)

בכל לבבו

הגאון רבי יצחק אלחנן אב"ד קובנא זצ"ל, כאהבתו את התורה כן אהב את מצוותיה, בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו, ואך למורה לתאר זהירותו וזריזותו ושמחתו הגדולה בעת שקיים המצות ועשה אותן בשלימות, לדוגמא במצות סוכה, אשר כמעט לא מש ממנה, ולא חדל לישון בה גם בלילות הקרים מאד, ובבכי ובדמעות יצא ממנה מפני הגשם, ובכל עת צאתו מהסוכה היה מביט כה וכה אם אין רואה ונשק את דופניו, כפי שהתבוננו מקורביו שהיו רואים ואינם נראים במעשהו זה. (**תולדות יצחק**)

תורת אמת

פנינים ורמזים נפלאים על סוכות הו"ר ושמחת תורה

סוכות

בסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות ופרוס עלינו סוכת שלומך (תפילת מעריב)

כפל לשון מצוות סוכה פעמיים אומר דרשני, **בסכות תשבו שבעת ימים ר"ת תשבי** אליהו הנביא ז"ל. לרמזנו שעל ידי קיום מצות סוכה בפועל ממש, נזכה שהקב"ה יפרוס עלינו סוכת שלומו במהרה דבר שיתבשר לנו על ידי אליהו ז"ל, אם **בסוכות תשבו שבעת ימים** כמצוות עלינו אזי **כל האזרח בישראל ישבו בסוכות** בסוכתו של הקב"ה לעתיד לבוא במהרה בימינו. (הרה"ק מהר"ש מבעלז)

בסוכות תשבו שבעת ימים למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים.

לכאורה היה צריך לומר כי בסוסת הולכתי את בני ישראל ומה הפירוש הושבתי. אלא, לרמז לנו שהקב"ה הושיב את ישראל בעננים כדרך שיושב האדם בספינה והיא מוליכתו למחוז חפצו, הוא יושב ועוסק בחפציו האישיים ובינתים מסיעה אותו הספינה למרחקים גדולים, כך היו בני ישראל יושבים בעננים כמו בבית והעננים מסיעים אותם קדימה בלי שום טירחא. ולכן נצטוינו תשבו כעין תדורו שכל צרכיו יעשה האדם בסוכה שהוא זכר לענן הכבוד שגם בו עשו כל צרכם והענן הרכיבם, כמו כן על ידי מצות סוכה מוליכה הסוכה אותנו ומעלה אותנו לדרגות קדושות עליונות. גם מצות היום נטילת ארבעת המינים רומזת לנו שאנו לוקחים אילנות גשמיים לכאורה, ומנענעים אותם לשמים לרמז שאנו מראים שכל צרכינו הגשמיים מיוחדים הנם אך ורק לשם שמים לקיים בהן מצות השי"ת. (ניצוצי אור)

בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות

הדקדוק מה שבתחילה כתיב תשבו ואחר כך ישבו, אך נראה דידוע דאושפיזין עילאין הם שבעה, וצריכים לישב בסוכה בדחילו ורחימו, ולא לדבר שום דבר בטל בסוכה כדי שיתעכבו האושפיזין בסוכה, כי אם לא כן יצאו ממנה וזהו **בסוכות תשבו ז' ימים** בכוונה זו **שכל האזרח בישראל** הייו האושפיזין עילאין נקראים אזרח, **ישבו בסכת** שלא יצאו רק יתעכבו וישבו עמוד, וכנ"ל. (מבשר צדק)

כל האזרח ישבו בסוכות

יש לומר שהבטיח ית"ש שכל היושבים בסוכה יהיו אזרחים וזקנים, ולכן **אזרח** גימטריא **גבורה** שיגיעו לגבורות, כמ"ש (**תהלים צ**) אם בגבורות שמונים שנה. (זרע קודש)

ושמחת בחגך והיית אך שמח

כפילות לשון שמחה בפסוק יש לומר **ושמחת בחגך** אז **והיית אך שמח** כל השנה, שישאר לכל השנה, וכן פי' **השפת אמת** את הפסוק "**כל האזרח בישראל ישבו בסוכות**" **אזרח** לשון זריחה שהאור שיש לישראל מהש"י, **ישבו בסוכות** שיהיה הגנה ע"ז, ויש לומר שהיא הארת השמחה, להאיר שמחה על השנה. (לב שמחה)

*

טעם חג הסוכות אחרי יום הכיפורים, כי בצאת ישראל ממצרים ממ"ט שערי טומאה, השי"ת זקקם וטהרם וכדי שלא ישובו לדרכם, הקיף אותם בענני כבוד היקף גמור כמו אחרי הטהרה ביום הכיפורים השי"ת מקיף אותנו בסוכה של מצוה. (אמרות צדיקים)

*

סוכה ר"ת סומך ועוזר **כל הנופלים**, כל מי שמשפיל עצמו כאילו נופל, הקב"ה עוזר, מעמידו ומחזיקו ביד ימינו, וזה דוקא למי שהוא בעיניו חשוב כאין. גם ירמז **סוכה דוד הנופלת** הקב"ה מחזיק ביד ימינו. (בני יששכר)

נוי סוכה

פעם בליל התקדש החג כאשר נכנס הרה"ק ר' ישראל מוויזניץ זצ"ל לסוכתו, ונכדיו הצביעו לפניו על נוי הסוכה שהכינו בקש הרה"ק גמרא ואמר **דף גמרא הוא הקישוט היפה ביותר לסוכה.** (קדוש ישראל)

הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת

לשון הוה הנופלת, יש לומר עפ"י דאי' **בשפת אמת** דיוק חריף על דאי' **כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו סאילו נחרב,** והלא היו חורות של צדיקים אנשים גדולים, ומה שייך לומר בהם כאילו נחרב, ומבאר שכל אחד מוסיף חלקו בבנין בית המקדש כל אחד עושה דבר מה עד שיהיה בית המקדש השלם, וע"ז אמרו **כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו** כלומר שלא נבנה חלק שלו שהוא צריך לבנות ולהוסיף, ולפי זה יש לומר דזה הבקשה **הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת בהווה,** דהכוונה הנופלת מה שנופל בכל דור שלא נבנה בה חלקו של זה הדור דזה החלק הזה כאילו נחרב, ועל זה הבקשה הרחמן הוא יקים לנו כו' שיקים אלו החלקים מכל הדורות שלא נבנו, וזה גם שמבקשים **הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש במקומה.** (לב שמחה)

כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתירני בסתר אהלו

בזה הפסוק יש רמז למה שמובא בספרים הקדמונים שמצות סוכה היא סגולה להנצל מכל דבר רע ח"ו, **שאם נגזרה על אדם גזרה רעה ח"ו, השי"ת מצפינו בסוכה,** היינו שומר לו זכות סוכה ויסתירהו בסתר אהלו. (בני יששכר)

ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות

בדרך הלצה יאמר הפסוק לרמז, שכשאדם בונה בית חדש צריך לבנות סוכה גם כן, וזהו **ויעקב נסע סכותה בעת ויבן לו בית** רק שנכון הדבר להחזיק הסוכה בטהרה אפילו כל ימות השנה, ולקבוע איזה עתים ללמוד או להתפלל בשם, אבל זהו בודאי לא נכון שתיכף אחר סוכות נהגין ח"ו דרך ביזיון בהסוכה ועושין אותה מדור להמות, **וזהו** מרמז הכתוב כמתמיה **ולמקנהו עשה סוכות** ? וד"ל. (שארית ישראל)

ונס אל אחת מן הערים האל וחי, את בצר במדבר (דברים המב)

מכאן מרומז שצריך למעט בדיבור של חול בסוכה, כי "ונס" הוא ר"ת ויעקב נסע סכותה, **את בצר במדבר** שצריך למעט בדיבור של חול בסוכה. (דברי יחזקאל)

שבעת ימים יהיה תחת אמו

בסוכות גם כתיב **בסוכות תשבו שבעת ימים,** אם הבנים שמחה (לב שמחה)

שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך

שמח זבולון בצאתך הרמז לסוכת זמן שמחתנו, שיש מצוה להיות בשמחה **זבולון בצאתך** כדאי' צא מדירת קבע, אבל **יששכר** הרומז לתורה יכול להיות **באהליך**, כי זבולון הרומז לדברים שעוסק בהם לצרכיו כמו שאמרו בזבולון שמכנים אוכל לפיו של כו' צרכים אלו דם בצאתך מדירת קבע לדירת ארעי, אבל **יששכר** תורה יכול להיות גם **באהליך** שאפשר ללמוד גם חוץ לסוכה. (לב שמחה)

בערב מי יתן בוקר ובוקר מי יתן ערב

שמעתי אומרים בשם הרב הקדוש **מוהר"ר צבי הירש זלה"ה** על פסוק **בבקר תאמר מי יתן ערב** זה ערב פסח שאיש ישראל משתוקק להגיע לליל שימורים, **ובערב מי יתן בוקר** זה ליל סוכות, **כידוע מהרב הקדוש מבארדיטשוב שהיה ניעור כל ליל א' של סוכות מחמת געגועים להגיע עת מצות נטילת לולב.** (אילה שלוחה)

ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ

הפירוש **ורחצו רגליכם** היינו אחר יום הכיפורים שהאדם רוחץ עצמו מדברים התחתונים שהמה בחי' רגלים, **השענו תחת העץ** ס"ת בגימטריא **הסוכות** עם האותיות, כמבואר במדרש (פ' ויא פ' מה) אתה אמרת והשענו תחת העץ, חייך שאני פורע לבניך וכו' פרש ענן למסך הרי במדבר, בארץ מגין בסכות תשבו שבעת ימים וכו' (חסד לאברהם)

*

וסוכה תהיה לצל יומם (ישעיה ד') היינו כמו שהצל עושה כל מה שהאדם עושה ובצל יוכל האדם לדבין תבניתו, כן בסוכה יוכל האדם לדבין אם התורה ומצות שלו המה נעשים כראוי. (כנסת יחזקאל)

סוכה המעובה כמין בית כשידה (סוכה כב)

להורות לנו שאפילו האדם המעובה בעוביות החומר, ונכנס לסוכה הק' כשם שנכנס לדירתו הוא, ללא כל הרגשה של הבדל הקודש מהחולין, גם הוא יזכה להכשיר את חדרי לבו בכוחה של מצות סוכה. (דברות חיים)

מיד כל אחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו וכו (ע"ז ג.)

למה יעשו הגויים את סוכותיהם דוקא בראש גגם, **נמוקם של הגויים ברור שכל אחד יהא רוצה להבטיח עצמו כי חברו או שכנו בל יכנס לסוסתו,** ולכן יש אורחים ושכנים לסוכה ולקבלם בסבר פנים יפות לא כדרך הגויים. (הרה"ק רבי משה מקוברין)

*

חולין ומשמשיהן פטורים מן הסוכה (סוכה כח). שיהיו נפטרין מכל חולי ומכאוב ויתרפאו רפואת הנפש ורפואת הגוף. (תפארת שלמה)

סוכה למעלה מעשרים אמה פסולה

לא יאחר עד יגדל כדרך בחורים האומרים עדיין קטנים אנחנו נלכה נרוח דודי העוה"ז לפחות עד כ' שנה שאין אדם בר עונשין לשמים עד עוברו מכ' ולמעלה, ומאז אביט אל האלקים ואלכה באורחותיו חמישים שנה עד מלאת ימי שנותי שבעים שנה. כי היא עצת מלך זקן וכסיל למען השקיעו בעני העולם הזה עשרים שנה ושוב לא ישוב ממנו כי יעשה עיקר מהעולם הזה, לכן **סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה,** כי המאחר ממשות סכך תורה ומצות עד היותו למעלה מכ' שנה, יעשה קבע מהעולם הזה ודירת עראי בעינן. (אלשיך הקדוש)

אמרה תורה כל ז' הימים צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי

צא מדירת קבע היינו צא מדעתך לחשוב שהעולם הזה הוא דירת קבע, רק **שב בדירת ארעי,** התיישב בדעתך שהעולם הזה הוא רק דירת ארעי. (מאורי אור)

שמחת בית השואבה

אמר ר' יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו (סוכה יג)

כיצד אפשר לראות שינה בעינים אלא כוונת הדבר היא שלא ישנו אף שניה כזו שבה העינים פקוחות, שהרי יושב בטל כישן דמי, והבטלה אינה איפוא אלא שינה בעינים פקוחות כי אם עסקו תדיר בעבודות השם ולא ישבו בטל אף רגע אחד. (התם סופר)

שמחת בית השואבה

והלא עיקרה של המצוה היא ניסוך המים, מפני מה יחסו את השמחה בשאיבה, **מכאן ראיה שהכנה למצוה גדולה היא מעצם המצוה.** (אמרי אמת)

לולב

ועץ החיים בתוך הגן

עץ החיים רומז על הלולב, **והגן** הוא הסוכה עולה כבוד ד' כמספר הגן שהוא הסוכה עניי הכבוד, **ורמוז בזה אשר עיקר קיום מצות ארבע מינים הוא ליטלם בתוך הסוכה דייקא** כפי אשר מקובל מהצדיקים זי"ע. (אמרי נועם)

*

ענין ההולכה וההבאה עם הלולב, להורות נתן הגם **כי הלך ונסוע מאחרי השי"ת,** מ"מ יוכל לעשות תיקף **הבאה להביא עצמו אל השי"ת,** הגם כי כבר נאמרו סודות עמקות בכוונת הניענועי הלולב מ"מ גם זה אמת ויציב. (דעת משה)

וזכור את בוראך בימי בחורותיך

הכוונה **וזכור בוראך** לזכור את השי"ת **בימי בחורותיך** ביום טובים שאומרים בהם אתה בחרתנו בתפילה דהיינו בשלשה הרגלים. (חידושי הרי"ם)

הושענות

הושענא למען בריתך

איתא בגמרא ברכות נאמר ברית מלח ונאמר ברית, ביסורים מה מלח ממתקת את הבשר, אף יסורים ממרקין עוונותיו של אדם וזה שאנו מתפללים **הושענא למען בריתך,** כמו בברית המלח שנזהרים למלוח מעט כדי שלא להקדיח התבשיל כך בברית היסורים תדקדק לא להגדיש את סאת היסורים. (הרה"ק ר' שלמה מלונטשיץ)

הושענא כבושה בגולה לומדת יראתך

הושענא כבושה בגולה פירוש אף שאנחנו כבושים בגולה וכבוש הרי הוא כמבושל, שפולט את שלו ובולע את הנתון בתוכו, אף על פי כן **לומדת יראתך.** (עיטורי תורה)

מגדים תמתיק ותושיע

יש לדעת הלא מיני מגדים אינים צריכים להמתקה, ויש לומר עפ"י דאיתא בספרי **יראים** (**אגרא דכלה וקדושת לוי**) פירוש על הפסוק **הראני ה' חסדך** (**תהלים פה ח**) , כי בוודאי כל הנהגות מאת השי"ת הוא על צד החסד והטוב, אך החסדים לפעמים מכוסים המה מעיני בשר, והוא בקשתינו להיות תמיד בכל עת החסדים מגולים לעיננו, וזהו הראנו וגם בכאן הבקשה הוא **שהמגדים** היינו החסדים המכוסים, **תמתיק ותושיע,** להיות מגולים, ויראו עינינו וישמח לבינו.(צמח דוד)

*

וכן היה מפרש **הרה"ק מוה"ר זושא** זצוק"ל מה שאומרים בברכת השחר **ותגמלנו חסדים טובים,** וגם בשמו"ע אנו אומרים **גומל חסדים טובים,** ולכאורה הוא כפל לשון שודאי חסד הוא טוב, אך הנה האמת הוא שכל מה שעושה הקב"ה הכל הוא חסדים, רק העולם אינם יכולים לקבל רק טובו וחסדו, לכן אנו אומרים **חסדים טובים** שיהיו חסדים נגלים ונראים גם לנו. (בית אהרן)

הושענא למען פארך

הרה"ק רבי לוי יצחק בעל הקדושת לוי מברדיטשוב זי"ע, אמר פעם בלהט קדשו רבונו של עולם ! אם לא תמחול עוונותיהם של ישראל יוצא, איפוא, שהתפילין שלך פסולים ח"ו, שהרי תפילין דמארי עלמא מה כתוב בהו, מי כעמך ישראל. וזה הכוונה **הושענא למען פארך הושענא,** ומחול לעוונותינו למען התפילין שלך. (ניצוצי אור)

*

פתח ואמר מרא דעלמא ראה נא אם ח"ו יזדמן לאדם מישראל שמפיל את תפיליו על הארץ, תיכף ומיד מחבקם ומנשקם ומתענה או שנותן צדקה כדי שלא יהיו תפילין בבזיון ח"ו כביכול התפילין שלך שהם מי כעמך ישראל גוי אחד וכו' הם מונחים בתכלית הבזיון, וכל אומה ולשון מבזים אותם בתכלית הבזיון, ואין מי שירחם עליהם וליקח אותם מאשפות, וזהו **למען פארך** שהם התפילין שלך כמו שכתוב (**שמואל ב ז כג**) ומי כעמך ישראל. (הרה"ק ר' שלמה לייב מלענטשנא זי"ע)

הושענא שוחחים להקימה, פרחים להעצימה, קרים לזרמה

הושענא שוחחים השיח והדיבורים שאנו מדברים לפנך בתורה ותפלה **להקימה** להקם את השכינה מעפרא, **פרחים להעצימה** לחזק את הפרחי כהונה ובני הנעורים לעבודת השי"ת, **קרים לזרמה** הקריחות בעבודת השי"ת לזרמה להחם שתהיה ברוב חמימות ובהתלהבות הלב ולא עבודה קרה בלא שום חיות ח"ו.(אמרות טהורות, הרה"ק ר' משה מקוברין זי"ע)

הושענא זבול תפארתך

יש לפרש **זבול** מלשון זבל דהנה מדרך העולם שאומרים הלואי שיהיה לו העוונות של הצדיק וזהו גם כן פי' **זבול תפארתך** שגם הזבל של הצדיקים שהם העוונות שלהם הם גודל תפארתך ומכותם הושיענו. (תפילה למשה)

הושענא מכון לשבתך

יש לפרש על פי דברי **הזוהר הקדוש** שסוף האלף הששי הוא דוגמת ערב שבת קודש אחר הצהרים בעת שכבר פנה ועבר רוב וזה שאמר **הושענא מכון לשבתך** שהקב"ה ימהר עצמו ויכין לקראת האלף השביעי שבתו של הקב"ה כשם שאנו ממהרים להכין לקראת יום השבת. וזהו **הושענא מכון לשבתך** רצונו לומר לקראת שבת קדש (מתורתו של רבינו)

הושענא סובלת סבלך

שמעתי בשם קדוש אחד לפרש שבאמת נמצאים בכל דור ודור צדיקים שיכולים להביא הגאולה ואף מאשר שהם רואים שהגלות מעמט כבוד הקב"ה, והשי"ת שותק וסובל שרואה איך פריצים מרקדים במשכנו ומשתעבדים בבניו, והשי"ת אינו עושה להם דבר, חושבים די לעבד שיהא כרבו ומקבלים גם היסורים באהבה. ואם כן זה פירושו **סובלת** שישראל סובלים בגלות הוא משום **סבלך** שגם אתה סובל סבלך ועל כן גם הם סובלים ומטים שכמם לסבול עול השיעבוד והבן כי נכון הוא. (מלין יקירין, אמרי אלימלך בשם המגיד מקאזניץ)

הושע נא כרם מתולעת

אמר אאמו"ר ז"ל כי איתא בכתבי **האר"י** ז"ל שיש קליפה שנקרא תולע שמקרר לבית ישראל מעבודת ה' ועולת תמיד היה מכניעו כי **עולת** אותיות **תולע** ועתה שאין לנו

המשך בעמ' ה

תורת אמת

תמשך מעמ' ד'

עולת תמיד אנו מבקשים שהשי"ת ישמור כרם ישראל מתולעת הזה. (אמרי אלימלך)

הושענא דביר המוצנע

כי יש בני אדם אשר קרבת אלקים יחפצו ומשתוקקים לעבדותו ית', ומ"מ כשהמה עומדים להתפלל אין להם בחי' דיבור להוציא מילין לפני השם בשלימות, לכן אנו מתפללין **דביר המוצנע** דביר הוא לשון דיבור היינו הדיבור שהוא מוצנע וטמון בלב כל אחד מישראל יקשיב וישמע ה'.(אמרי אלימלך)

הושענא אדון המושיע בלתך אין להושיע

הנה שמעתי בשם **אא"ז הקדוש מראפשין** פעם אחד בעת אמרו **הושענא אדון המושיע בלתך אין להושיע** בכה ואמר: רבונו של עולם בוש אני ממך, הרבה פעמים אמרתי שאהיה טוב ואעפ"כ אינו כן, על כן אני בוש מלומר ולהבטיח עוד, רק מה אעשה כי אין לי אלוקים אחר שיושיע לי, על כן מוכרח אנכי להניח הבושה ולבקש ממך עוד, כי אין לנו אל מי לפנות, וזהו **הושענא אדון המושיע** אבל בוש אני ממך כנ"ל, אך מה אעשה **בלתך אין להושיע**, ע"כ מוכרח אנכי להניח הבושה, ודפח"ח. (אור ישע)

הושע נא דגן מדלקת

שמעתי בזה רמז נפלא מאאמו"ר זצ"ל (המגיד מקוזניץ זי"ע) **שדגן** מרמז לבחורי ישראל ע"ד **דגן בחורים**. (זכריה ט,יז) ובקשתינו **הושענא לחצילם מדלקת** הוא תבערת היצר הרע שלא יתלהב ויבעיר לבם לעבירה ח"ו ודפח"ח. (באר משה)

הושענא מרוטת לחי

יש לומר דאמרינן בגמרא דעירובין גבי לחי נראה מבפנים ושוה מבחוץ כשר, ואם כן גם ישראל אפילו אם ח"ו עושין איזה עבירה בסתר אל ישגיח הקב"ה על זה, רק באם טובים מבחוץ לעיני בשר יושיע להם. וזה **הושענא מרוטת לחי** היינו שיושיע הקב"ה לישראל, ויהיה להם הדין כמו גבי לחי דנראה החסרון מבפנים ושוה מבחוץ כשר. (עטרת ישועה)

הושענא לומדת יראתך

נראה לי כי דרך איש אשר קודם לימודו לבבו נוקף ומצטער על ביטול לימודו ואחר הלימוד נחה ושקטה דעתו ורחב לבבו בגבהות ומסיר היראה מלבבו לא כן דרך הישר רק כל מה שילמוד יותר יכנים בלבבו יותר יראת שמים וזה גם כן **לומדת יראתך**, שיהיה לימודנו בבחינת זו להכנים בלבבנו יראת שמים יותר ויותר. וכן מרומז ענין בפסוק **למען תלמד ליראה** וגו'. (תפארת שלמה)

שמחת תורה

בית עגול אין מטמא בנגעים (נגעים פי"ב)

יש לרמז **בית עגול** כי על ידי זה שאנו עושין מחול ועיגול בשמחת תורה, על ידי זה **אין מטמא בנגעים** היינו שאנו ניצולים מכל נגע ומחלה. (עטרת ישועה)

ביום השמיני עצרת תהיה לכם

עצרת ר"ת עדת צדיקים רחמים **ת**היה, לרמז שכל המסתופפים בימים אלה בצל הצדיקים יהיו לרחמים ולרצון לפני אדון כל. (מאור ושמש)

שישו ושמחו בשמחת תורה (פיוט לשמחת תורה)

הרה"ק רבי שמואל מסלונים אמר **שישו ושמחו בשמחת תורה** הוה ליה למיכתב שישו ושמחו בתורה, אלא שישו ושמחו בשמחה שיש לתורה שלא נפלה בידי אדום וישמעאל. (בישישים חכמה)

והם תכו לרגליך ישא מדברתיך (דברים לג ג)

ובתרגום **ואינון מדברין תתות עננך נטלין על מימרך**. מכאן רמז ששמחת תורה צריכה לחול מיד לאחרי סוכות. אחרי **מדברין תתות עננך** דהיינו סוכות עניני הכבוד, בא מיד **נטלין על מימרך** שנוטלים את התורה ושמחים בה. (חידושי הרי"ם)

רב לכם סב את ההר הזה פנו לכם צפונה (דברים ב,ד)

יש לרמז על דרך צחות, ששמעתי מי שהיה שש ושמח בשמחת תורה וסבב והקיף את התיבה כנהוג, וראה כי גם היצר הרע הולך וסובב אותו, ואמר לו ליצר הרע לשמחה זו מה אתה עושה, והשיב לו היצר הרע הכי למדת דבר מבלעדי, הלא כל אשר אתה רואה בידך לי הוא והכל היה מצדי מלא פניות וכדומה, על כן אני סובב עמך. וזה שכתוב **רב לכם סוב** את התיבה בשמחת תורה, **את ההר הזה**, היינו עם היצר הרע שנקרא ה"ר [כדאיתא (סוכה נב) צדיקים נדמה להם כהר] שמכאן והלאה תלמדו בלא פניות. (רב טוב, הרה"ק ר' יקותיאל טייטלבוים זי"ע)

חיבת העבודה

המשך מעמ' א'

האחרון, ואמרו חסידים הראשונים, שהם נשארים "כל זמן שנהנים לישאר" ולא מגרשים אותם, דהיינו כל זמן שמרגישים 'אידישע שמחה' ולא של הוללות וסכלות רח"ל. וכיוצא בזה יש לומר גם באושפיזין [-אורחים] קדישין עילאין, אלו שבעה רועים הבאים לסוכה בעת סעודה, שהמה נשארים בצילא דמהימנותא כל זמן שלא מגרשים אותם, ולכן אם יתנהג האדם בכובד ראש ובשמחה של מצוה יזכה להישאר במחיצתם בצילא דמהימנותא לאורך זמן.

*

סיפר הרה"ק רבי **צבי הירש מרימנוב** זי"ע על חסידים הקדמונים [לא ידוע מי היו ובאיזו תקופה, ואולי היו בזמן התנאים ואמוראים] שישבו בסוכה מתוך השתוקקות עצומה אל השי"ת, ומרוב דביקות נשבעו בשבועה על דעת רבים ונדר שאין לו הפרה שלא יֵצאו מעולם מן הסוכה, ואכן במוצאי סוכות נשארו בסוכה מבלי לצאת הימנה, עד שהגיעו ימי החורף והיתה סכנה להישאר שם, או אז נעשה להם נס וענינם נשאו אותם אל המדינות החמות כדי שלא יחלו, והיו קוראים להם ולמשפחתם "אנשי סוכות" לזכר נס זה (הובא ב'שער יששכר' להרה"ק רבי חיים אלעזר ממונקאטש זי"ע מאמר סוכת שלם אות טז).

והנה בודאי אין לנו שמץ של השתוקקות ודביקות למצוה זו כפי דרגתם הרמה, אמנם מה ה' אלקינו שואל מעמנו, שבטרם ניכנס אל הסוכה נתבונן לאן אנו נכנסים, ונזכור שיש לנו הזכות ליכנס לתוך ביתו של מלך מלכי המלכים ולעורר את הלב לקיים את המצוה מתוך שמחה והתרגשות עצומה.

*

חסידים מספרים, שפעם הזדמן הרה"ק **רבי זושא מאניפולי** זי"ע באיזו שדה והסתובב אנה ואנה כשהוא מחפש מקום לשבת שם, ולא ידעו ולא הבינו מה הוא מחפש, לימים נתברר שבעל השדה היה עם הארץ גדול ובנה שם סוכה שהיתה פסולה לכל הדעות, ואעפ"כ חיפש הרבי ר' זושא לשבת במקום שנתן האיש את הסכך, כי הרגיש בו קדושה, ואם בסוכה פסולה אפשר להרגיש הקדושה לאחר זמן ק"ו בן בנו של ק"ו בישיבה בסוכה כשרה בשעת קיום המצוה שבודאי קדושתה גבוה מעל גבוה, וצריך רק להידבק עם הקדושה.

כמו שמסופר על **המגיד מזלאטשוב** זי"ע, ששנה אחת באושפיזא דיצחק אמר שרואה את בעל האושפיזא, ואף תיאר צורתו שהוא "הויכער און א דארער" [-גבוה ורזה], ובסוד קדושים מי יעמוד.

*

אע"פ שנקרא 'הדיוט' נהגו צדיקים לשבת בסוכה גם בעת ירידת גשמים, ומעשה שהיה אצל **הרה"ק רבי אברהם יעקב האדמו"ר מסאדיגורא** זי"ע שישב בסוכה בשעה שירדו גשמים, והעיר לו אחד מבני אשכנז ממה שאמרו חז"ל שנקרא הדיוט, והשיב "פלא הוא, הרי כל השנה כולה עושים מעשה הדיוט ואין מי שמשגיח ומדקדק בזה, ואילו בסוכה כשעושים מעשה הדיוט כולם מעירים על כך...".

כן ידוע על הרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע שהקפיד להישאר בסוכה אף כאשר ירד גשם רב, והיה אומר "א הדיוט וועל איך זיין", כאומר שהוא חפץ להיות 'הדיוט' של בורא כל עולמים.

*

מספרים, שפעם התאכסן הגאון רבי יצחק זאב מבריסק זצ"ל אצל חסיד צאנז, ובהיותו שם הבחין הבעה"ב שהרב מסתכל במראה [-שפיגע"ל] אחרי שהניח תפילין של ראש, וכידוע שהרה"ק מצאנז תקף מנהג זה בחריפות ואף כתב בספרו (שו"ת ח"ב סימן ו) שהעושה כן נקרא בור, לכן פתח בעה"ב שו"ת 'דברי חיים' ונתנו על שולחנו של הגרי"ז, כדי שיראה שאין לעשות כן, ויהי כשראה הרב את הספר נענה ואמר למארחו "חסיד אתה ואענה לך בדרך החסידות", ופתח לספר לו, שפעם ישב הרה"ק מצאנז בסוכה כשירדו גשמים, והעירו לו שזה מנהג הדיוט, והוא השיב לעומתם "א הדיוט וועל איך זיין, וחפץ אני להיות 'הדיוט' של בורא כל עולמים", ואף אני אענה כנגדך "א בור וועל איך זיין, אבער תפילין וועל איך לייגען" [-אף אם יקראו לי בור לא אמנע מלהניח תפילין כהלכתן].

*

מסופר על **מרן הבעש"ט הק'** זיע"א, שראה אחד שהוא שקוע באכילתו בסוכה, ע"כ צעק עליו "אתה יושב מחוץ לסוכה!", תמה הלה ולא הבין מאי קאמר, שהרי היה בתוך הסוכה, נענה הבעש"ט והשיב "אתה בתוך הסוכה? אתה בתוך הקערה!".

באחת העיירות ששימש הרבי מלובלין זי"ע ברבנות היה לו הסכם עם ראש הקהל בענין כיבוד הסנדקאות, שחודש אחד יקבל הרב הסנדקאות וחודש אחד יקבל ראש הקהל, פעם אחת נולד בן לאחד מתלמידי ה'חוזה' בהחודש שהיה בחלקו של ראה"ק, והגם שרצה התלמיד מאד לכבד את רבו סירב ראש הקהל לוותר על הכיבוד, כיון שכן התנצל הרבי שאין בידו לשמש כסנדק בברית, אולם ביום השמיני הודיעה אמו של התינוק שלא תעשה ברית לבנה אם לא ישמש ה'חוזה' כסנדק, בלית ברירה אמר ה'חוזה' לבני המשפחה שהוא ישמש כסנדק, ואכן שלחה האֵם את בנה למוהל, אך למעשה כיבדו את ראש הקהל בסנדקאות, ויהי לאחר הברית אמר ה'חוזה' לאבי הבן "אני הייתי הסנדק, ואילו ראש הקהל ישב על התנור, ולראיה תוכל לראות ששולי בגדו מלוכלכים מן העפר והאבק אשר בראש התנור...", כי אפשר להחזיק התינוק ולשבת על הכסא של אליהו ולא להיות הסנדק לפי משמעו הפנימי, והכי נמי יכול האדם לשבת בסוכה יחד עם האושפיזין אך להיות בחוץ.

*

מפורסם דבר המעשה שהיה אצל הרה"ק **רבי מרדכי**

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על הרה"ק רבי נחמן מברסלב

לרגל יומא דהילולא י"ח תשרי

מידוע היום הוא יומא דהילולא של **הרה"ק ר' נחמן מברסלב**, כתוב בספרו הק' "ליקוטי מוהר"ן", שבתו אמרה פעם כולם חושבים שצדיק גדול לא יכול להיות כ"כ בקשר עם העם, והיא אמרה שזה טעות וזה היפוך, אלא כמה שהצדיק יותר גבוה בקדושתו, כך הוא יכול להעלות נעלה מעלה מעלה את הנמוך שבעם לכל הבחינות, ומשה רבינו שהיה ענו מכולם הוא הצליח להביא אפי' הנמוך והקטן שבהם לכל הבחינות והדרגות הטובות.

עבודת הקודש שלו היה מודאד"ג, הוא היה קודש קדשים, כבר מילדותו היה עובד ה' גדול ונורא, ובלי חכמות ובלי גדלות היה עובד על עצמו עבודה בפשטות ללמוד בשקידה והתמדה ולחסוך כל מצוה ולהתעלות מעלה מעלה ובפשטות, וכל צדקה וחסד, ולחסוך כדכ' האי עלמא כבי הילולא דמיא חטוף ואכול חטוף ואכול, מילדותו היה משתוקק לאבינו שבשמים כסדר והיה על ציון סבו **מרן הבעש"ט** הק' ושם כסדר היה שופך לבו בדמעות כמים שאין לנו השגה בהם, שסבו הבעש"ט יסייע לו להיות שטייגען תמיד בעבודת ה'.

כבר בילדותו היה לו השגה נוראה שאוכל זה יותר מדי גשמי ומשונה, למה צריך לאכול זה הרי תאווה גשמית, ומאז החל להתרגל בעצמו לבלוע את כל מאכליו מיד בלי ללעוס, כדי לא להרגיש את טעם האוכל, ורצה לשבר תאוות אכילה, אך עדין היה בשכל קטן ונדמה לו שזה אי אפשר שיניח מאכילתו כפי מה שהיה רגיל לאכול בבוקר ובצהרים וכו', על כן ישב עצמו שיהא בולע כל מה שיאכל דהיינו שלא יהיה לועס מה שיאכל רק יבלע כמות שהוא כדי שלא יהגיש שום טעם באכילתו. ועשה כן ועלה נפיחות בצוארו... שהיה אז בן שישה שנים" כך נהג בגיל שש בעבודה נוראה זו, אך רח"ל ממעשה זה נהיה לו נפוח מאוד בגרונו והיה לו קשה להמשיך באופן זה, אך אין לנו השגה כמו שמובא שבגיל שמונה עשרה היה כבר לאחר שבירת כל התאוות רעות ומידות רעות והיה כבר כולו טוב, שבירת תאות האכילה וכו', וכל המידות רעות, וכן השמחה של מצוה היה מודאד"ג אצלו שהיה מחזק את כולם להיות בשמחה ואמר שיהודים צריכים להיות תמיד בשמחה, ושמחת המצוה היה אצלו געוולד"ג.

מסופר שקודם פטירתו היה לו רח"ל מחלה שהיה לו ממנה יסורים נוראים, ובסוכות שהיה כזה בעל יסורים, שהיה בבחי' "והוא מחולל ומשועבד", רח"ל, היה קשה מאוד למצוא אתרוג, בדרך פלא הגיע להרה"ק מברסלב זי"ע ועכ"י אתרוג מהודר, הרה"ק נתעוורר לשמחה על שיש לו אתרוג, וצוה שיקראו לכלי זמר שיגנגו לכבוד האתרוג שמצא, והשמחה של מצוה בערה בו על שזכה לברך על אתרוג בסוכות, ושלושה ימים לא חש בשום יסורים מיסורי הגוף והכל היה מכוח השמחה של מצוה על שזכה שיש בידו אתרוג לחג הסוכות.

הרה"ק מברסלב היה עובד ה' גדול וצדיק גדול, ובעודו ילד היה כבר עובד ה', והיה לו חביבות לחלק צדקה, היה לו פרוטות שהיה אוהב לחלק עוד פרוטה ועוד פרוטה לצדקה ושמחתו היתה עצומה שהגה זכה כל פעם בעוד מצות צדקה והכל בחיות ובשמחה, מיט הברען מיט א חיות של מצוה.

זכות פון דעם בעל ליקוטי מוהר"ן תגן עלינו אויף אייביג, וזכות של כל הצדיקים תגן עלינו אויף אייביג.

באהלי צדיקים

כדאי לסבול בזיונות בשביל כבוד התורה - נהג היה הגה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים", שבכל ליל שמחת תורה היה בא לשמוח עם בני הישיבה בשמחת התורה. שנה אחת בעת שנכנס אל היכל הישיבה פתח אחד מבני הישיבה ושר בקול גדול: "צדיק כתמר יפרח" שמעו בני הישיבה והצטרפו אל השירה עד ששרו כולם בקול גדול. החוירו ה"חפץ חיים" והליט את פניו הטהורות בידו כקורא קריאת שמע. בחורים שעמדו לידו ספרו אחר כך כי שמעו אותו לוחש לעצמו: "מה לעשות, על להישאר עד סוף ההקפות, בשביל כבוד התורה כדאי לסבול בזיונות.

תשובה ניצחת - פעם אחת בעיצומן של ההקפות הבחין דיין העיר בסנדלר פשוט שרוקד ומכריכר בכל עוז לכבודה של תורה. ניגש הדיין אל הסנדלר ושאל בחיוך: מה זאת רבי יהודי שאתה כל כך שמח? אנו לומדים ואתה שמח? אומר לך – ענה הסנדלר – ביום כיפור אני עומד בתפילה ומתוודה "על חטא שחטאנו לפניך בכפת שוחד", וכי אני לוקח שוחד? – הקשה הסנדלר – ומה שייכות לי ולחטא זה? אלא השיב הסנדלר, כל ישראל ערבים זה לזה ומתוודה אני על חטאי הדיין... ואם אני שותף לחטאיך, שותף אני גם ללימוד התורה שלך.

זה הגוי סוכה שלי - בין יום הכיפורים לסוכות היה נוהג הרה"ק רבי חיים מצאנז, לקבוע בגדי יו"ט ולחבוש השטריימל. פעם ישב באחד ממים אלה על יד שולחנו ונאנח. בניו ותלמידיו התפלאו: במקום השראה של שמחת יו"ט, כדרכו, הוא מתאנח. חששו שמא הוא מרגיש משהו לא טוב בבריאותו, ונגשו אליו ושאלוהו לסיבות אנחותיו, אמר להם הצדיק, שיקראו אליו את החסידים העשירים המתאחסנים באכסניה פלונית. הלכו וקראו, וכשבאו אליו, אמר הצדיק: "עבר ראש השנה, עבר יום הכיפורים, ואני עוד לא עשיתי תשובה, באיזה פנים אעיז להיכנס לסוכה? נזדעזעו החסידים לשמוע את הדברים, והוא המשיך: "יקוק אני לסכום של כמה אלפים ריינש לצדקה, ואין לי. אם תלוה לי את הסכום הזה, אוכל לעשות תשובה כראוי, ובמשך כמה שבועות בע"ה אשלם לכם". לא היסכו החסידים העשירים והשיגו לו מיד את סכום הכסף, והצדיק – נהרו פניו והיה שרוי בשמחת יו"ט. בליל התקדש חג הסוכות, כשבא מבית הכנסת מעוטף בטלית, כדרכו בקודש, נכנס ישר אל הסוכה הגדולה שבחצרו, התעכב רגע על יד הדלת, והלך לראש השולחן. עמד ואמר: עבר ראש השנה, עבר יום הכיפורים, ואני עוד לא עשיתי תשובה, באיזה פנים אני מעיז להיכנס אל הסוכה: אבל "אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך".

בערב סוכות היה ר' חיים מצאנז נותן הרבה צדקה יותר מהרגיל. פעם אמר בערב סוכות, כי הוא צריך לאיזה אלפים רובל, הלם בניו וליו אצל הגבירים אלפים רובל והביאו לאביהם, אשר חילק אותם מיד לעניים. בליל החג נכנס לסוכה, ואמר: "העולם נוהגים לייפות ולנאות את הסוכה בכל מיני פאר והדר, ואני לא כן עמדי: **הצדקה – זהו הגוי סוכה שלי, היא פארה והיא הדרה של הסוכה!**

סוכות - זמן תשובה

זמן מחילת עונות והמתקת הדינין ולקחתם לכם ביום הראשון במדרש ראשון לחשבון עונות, על דרך משל רופא מומחה הבא לעיר הכל רצין אליו לספר כל תחלואיהם למען יאמר להם רפואה על כל דבר, כמו כן ביום ראשון של סוכות שנתעורר חסדו של אאע"ה אז כולן מחשבין עוונותיהם לפניו ומבקשים רפואה אל כולם "ונמהל להם" וכמו שאמרו שאבן טובה הי' תלוי בצוואר של אברהם אבינו וכל חולה הרואה אותם נתרפא ע"כ ביום זה נמתקין כל הדינין מעלינו ומעל כל ישראל אמן. **(הישר והטוב)**

מהני תשובה על כל דבר

תשב אנוש עד דכא, אפי' עוע"ז כדור אנוש וגם חטא בשאר עבירות חמורות, ובתשובה בישיבות סוכה למצוה נמהל לו. **(ידעי בינה)**

ראשון לחשבון עונות

בסוכות מתגלין חסדים גדולים, אז הוא זמן לחשוב עונות ולקבל עליו לעשות תשובה, ובחסד הבורא ית"ש נחשב זה הקבלה, לחצי פרעון, כדאמרי אינשי, החשבון הוא חצי פרעון. **(חדאים בשדה)**

כפרות עונות

והיית אך שמח. יש לדקדק מדוע לא נאמר זאת בכל הרגלים רק בסוכות, ונוכל לומר הדפסוק מרמז לנו שצריך לשמוח מו"ה עד סוף סוכות מפני שבימים הללו מכפרים עונות האדם וזהו מרומז בתיבת א"ך רומז לכ"א יום. **(ארן עדות)**

משולחן גבוה
המשך מעמ' א'

שבגויים, ולכן בסוכות מתחיל חשבון העוונות, ודו"ק. **(מרן מוהרמ"מ זיע"א מתוך סוכת דוד)**

אין שמחה אלא בבשר **(פסחים קט.)** אמר רבינו בשם הקדושת לוי מבארדיטשוב זי"ע הפירוש דהשי"ת הרי יש לו מלאכים ושרפים וכו' אבל שמחה יש להשי"ת מעבודת בשר ודם בזה העולם, וזהו הכוונה **אין שמחה אלא בבשר** כלומר אין שמחה להקב"ה אלא בעבודתו של בשר ודם בעוה"ז, והוסיף מרן רבינו: ווי אזוי נעמט מען שמחה ביים רבש"ע, אז מען דינט אים און מען גיט אים שמחה קען מען צוריק נעמען שמחה. **[איך לוקחים שמחה מהרבש"ע אם עובדים אותו ונותנים לו שמחה יכולים לקחת ממנו חזרה]. (קדושת מרדכי למרן מוהרמ"מ זיע"א)**

פ"א בא אל מרן מוהר"ד איש ח"א שנקרא ר' אביגדור מוולאשצייווא, על סוכות, ובלילה הראשון אחר הסעודה כשהי' לערך שעה י"א או י"ב, ישבו הם יחד בסוכה, ואיש אחר לא היה שם, והרגיש ר' אביגדור איזה הרגשה, ונפל עליו פחד גדול, וא"ל מרן מוהר"ד: תדע, שאברהם יצחק ויעקב המה כאן "דאמעווע געסט" **(אורחים קבועים)** – פי' שאינו צריך לירא מהם. **(מג"ד ליקוטי ד"ד)**

ויאמר ה' אל אברם לך לך וגו', אמר מרן מוהר"ד וזל"ק: "לך לך דו גיי דיך", דהיינו כמו אתרוג שלוקחים אותו מהאילן בעודו רוק ואח"כ לאט לאט יבוא אל מראה האתרוג הראוי, כמו כן צריך האדם לילך ממדריגה למדריגה עד שיבוא לבחי' יראת שמים האמיתית, והיכן יכולים לבוא למדריגה זו, "מארצך" – היינו שיזכור כי מעפר בא ואל עפר ישוב, "וממולדתך" – היינו דע מאין באת מטיפה סרוחה "אל הארץ אשר אראך" – ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו'. **(מרן מוהר"ד מלעלוב זיע"א מתוך סוכת דוד)**

במשנה (סוכה ב, ט) ירדו גשמים כו' משלו משל, למה הדבר דומה, לעבד שבא למזוג כוס לרבו, ושפך לו קיתון על פניו. ויש לדקדק דבמשנה לא נזכר כלל שגשמים סימן קללה בחג, וכדאי' **(תענית ז.)**, וא"כ יש לפרש דאדרבה כוונת המשנה לטובה ולברכה, והיינו דלאחר שבני ישראל עבדו את ה' בימי הרחמים והרצון בר"ה ויוה"כ, יש להקב"ה קורת רוח מבניו, ואז הרי כל הפמליא של מעלה בודאי מתקנאים בהם שהשכינה הקדושה יורדת למטה ופרסא גדפהא עלי' **(זוה"ק ח"ג קג:)**, וכדי למנוע שלא יזיק להם עין הרע מהמלאכים המסתכלים בקנאה ורואים למעלה את הנחת רוח להקב"ה, והאורות הגדולים מהעבודה של בני ישראל קבוצי מטה בעולם הזה, שופך הקב"ה כביכול עלינו קיתון על פנינו כדרך שעושין לסגולה לבטל עין הרע מילה, שיורקים לו בפניו, כדאיתא במדרש.

שמיני עצרת

ביום השמיני עצרת תהי' לכם (במדבר כט, לה). רש"י ז"ל הביא ממדרש אגדה, כשבאין ללכת כו' בבקשה מכם עשו לי סעודה קטנה כדי שאהנה מכם. ויש להבין דלכאורה מה תועלתה של סעודה קטנה, אדרבה אם קשה הפרידה עושין ומרבין השמחה בכל מה דאפשר כמובן. ובביאור הענין נראה כי לאחר כל העבודות הק' של בנ"י באלו הימים הנוראים שעברו, שנעשה התקשרות ודביקות גדולה בין ישראל לאב"ש, בחדא קטירא איתקטרו, כי הי' בחי' מלך בשדה, שעשו תשובה מיראה ומאהבה, אחרי כל זה, חוזר המלך לפלטרין דילי', ואז כשבאין ללכת, אומר המלך הגדול: קשה עלי פרידתכם - היינו קשה עלי אם תיפרדו חלילה, ולכן כדי שלא תיפרד החבילה, עצה טובה קמ"ל עשו לי סעודה קטנה שאהנה מכם - כלו' סעודה שאינה מספקת ואינו נאכל עד לשובע, לאפוקי סעודה גדולה המשביע רעבון, וממילא ישארו בנ"י רעבים גם צמאים **(תהלים קז, ה)** להשי"ת, וקירבת אלהים יחפצון, צמאים ותאבים להתענג עוד, ויקויים בהם סיפא דקרא כי השביע נפש שוקקה ונפש רעבה מלא טוב לכל השנה כולה. **(באר מנחם ח"א למרן אדמו"ר זיע"א)**

חיבת העבודה
המשך מעמ' ה'

מנעשכיז זי"ע, אשר דרכו ומנהגו בקודש היה שבמשך כל ימות השנה חסך פרוטה לפרוטה כדי שיוכל לקנות אתרוג מהודר לחג הסוכות. שנה אחת בהיותו בדרך אל הסוחר כדי לקנות ממנו את האתרוג, פגש ביהודי פשוט הבוכה מאין הפוגות, לשאלתו על סיבת בכייתו, התאונן הלה שלפרנסתו הוא מתפרנס בדוחק כבעל עגלה המעביר חפצים וחבילות ממקום למקום, ועתה מת עליו סוסו לפתע פתאום ונשבר מטה לחמו, ואיך לא יבכה בעת צרה כזו. שאלו הרה"ק מנעשכיז לכמה כסף הוא זקוק כדי לרכוש סוס אחר, נקב הכפרי בסכום גדול שתאם כמעט את מלא הסכום שהיה לו בכיסו כדי לרכוש את האתרוג, ללא אומר ודברים הוציא הרה"ק מנעשכיז מיד את כל צרור כספו מכיסו והושיטו לידי האיש, ובפרוטות שנשארו לו קנה אתרוג כשר בדיעבד, ובשמחה רבה הלך לביתו כשהוא מספר בהתרגשות לבני משפחתו "כולם יברכו ביום טוב על אתרוג מהודר, ואילו אנחנו נברך על סוס מהודר...".

בחג הסוכות שחרית התפלל הרה"ק מנעשכיז אצל הרה"ק **רבי אלימלך מליזענסק** זי"ע, והרגיש הרבי ר' אלימלך שריח גן עדן נודף מהאתרוג שלו, וניגש אליו ושאלו איך זכה לכך, בלית ברירה סיפר את כל אותו המאורע, והסכים עמו הרבי ר' אלימלך, שמחמת מצוה גדולה זו זכה שגם אתרוג שאינו כשר כי אם בדיעבד יריח בריח של גן עדן. ואז גילה לו הרבי ר' אלימלך את החלק השני של הסיפור, דאחרי שקיבל אותו כפרי את הסוס התרגש מאד שזימן לו השי"ת את כלי עבודתו שיוכל לפרנס את בני ביתו, ומרוב שמחה פרס ידיו אל ה' ואמר "רבש"ע, במה אוכל להודות לך?", ובזאת נטל את השוט שלו והצליף בו ארבע צליפות באויר למען כבוד שמו יתברך, והצלפות אלו העלו תפילותיהם של כל כלל ישראל...".

*

העיד המשב"ק של הגה"צ **רבי שמעון מזעליחוב** זצ"ל הי"ד, שבסוכות שנת ת"ש בעת צוק העתים כאשר היה המצור על ווארשא ע"י הגרמנים ימש"ו, נכנס רבו לסוכה בליל יו"ט ראשון של חג הסוכות ופתח תיכף לומר קידוש, רימז לו התלמיד בדרך כבוד שטרם אמר "אזמין לסעודתי אשפיזין עילאין" כמנהג ישראל תורה, השיבו הגה"צ מזעליחוב וענה בכאב לב "וכי לכאן אזמין את האושפיזין? שיבואו ויראו בצער בניהם? חלילה לי מעשות כדבר הזה, אם הם רוצים לבוא - שיבואו, אני לא יכול להזמין אותם כך...",

ומפורש הדבר ברש"י (במדבר כ, טו) שהאבות מצטערים בקבר כשפורענות באה על ישראל, לכן צריך לבקש ולהתפלל שיהיה לישראל בנים ובני בנים וחיים ארוכים, וגם לא יחסר המזג כדי שלא יגרם מזה צער להאבות הקדושים.

מפורסמת העובדא, שפעם הגיע עשיר מופלג לבקר ולקבל פניו של הגאון בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל, כאשר נכנס לביתו נדהם מאד בראותו את גדול הדור יושב בבית קטן ועלוב שאין שם אפילו ריהוט ראוי לשמו, מיד שטח את פליאתו לפניו האיך אפשר לדור באופן זה כאשר הבית ריק מכל, ואף השולחן והכסאות שבורים ומטים ליפול, נענה ה'חפץ חיים' וההזיר לו בשאלה "והיכן הם כעת הרהיטים שלך, איך יתכן שעשיר כמוך אין לו רהיטים תחת ידו?", תמה העשיר לפשר השאלה, והשיב בביטחה "הלא אינני נמצא כעת בביתי, ובודאי שבעת שהנני נודד בדרכים לא אקח כל חפצי עמי, יבוא נא הרב לביתי ושם אראה לו את רוב עשרי ופאר ארמוני", ויהי כשמוע כן ה'חפץ חיים' אורו עיניו, והשיב לו על שאלתו הראשונה מיניה וביה "גם אני עומד כעת בדרכי..." כאומר שאך למותר היא לטרוח ולהשקיע כוחות לקנות כלים מכלים שונים בעוה"ז, והלא העולם הזה דומה לפרוזדור שצריך האדם לעבור דרכו כדי להגיע לעולם שכולו טוב, והלא בדרכים מסתפק האדם במועט בידעו שלעתיד כשיגיע לביתו יוטב לו. והן הן הדברים, כי המקיים מצוות ה' לשם פעלם זוכה שיש לו כל צרכי עוה"ז ולא חסר לו מאומה.

הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביטש זי"ע נסתלק בדמי ימיו בערב חג הסוכות, ובנו הרה"ק רבי אברהם זי"ע שמילא את מקומו [והוא גידל וחינך את אחיו הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע שנתייתם אז מאביו] ערך בליל סוכות את שלחנו הטהור אשר לפני ה' בהשתתפות חסידים הרבה וברוב עם מתוך שמחה רבה כמצות היום, הדבר חרה מעט לאמו הרבנית ע"ה, שהרי זה עתה חזרו מן הלוויה ועדיין מֻתם כמוטל לפניהם, ואיך בזמן קצר כ"כ עורך את ה'טיש' בשמחה מרוב כל, אך כאשר שלחה להגיד כן לבנה השיב לה "אילו היית יודעת כמה אבא זצ"ל שמח בעולם העליון - היית גם את שמחה בעלמא הדין, ולא היית מצטערת כלל...".

ולענינו יש ללמוד מסיפור זה, דאף דבר שנראה בעיני בשר כפורענות וכיסורים קשים אינו כי אם החסד שבגבורה, ובשמים ממעל אפשר לראות שאין דבר רע יורד מן השמים, וכשאדם חי עם אמונה זו הרי הוא שמח תמיד בשמחה שלימה ואמיתית, וזו עבודת האדם בחג הסוכות לדעת שכל העוה"ז אינו אלא מעבר עראי לטרקלין זה העוה"ב, וכל העבודה בעוה"ז אינה אלא כהכנה שיוטב לו בעלמא דאתי, וממילא יהא שמח בחלקו בידעו שהכל אך ורק טוב וחסד.

(לוקט מספר "חיבת העבודה" – להשיג אצל המערכת 0527667563)

נועם המועדים

מאמרים נעימים ונפלאים מהגה"צ המשפיע מורינו רבי נחמן בידרמן שליט"א

התחדשות ושמחה בעבודת השם ביוה"כ וסוכות

רק השי"ת יודע לשקול ערך כל המעשים לפי מצבו וכוחו של האדם 'שובה ישראל עד ה' אלקיך' (הושע יד) ואמרו חז"ל אל תקרי עד ה' אלקיך אלא עד ה' אלקיך, שהשי"ת כביכול מעיד על התשובה. והראב"ע פירש וז"ל, שובה מעט מעט עד השם. כלומר שהשי"ת רוצה שנשוב אליו מעט מעט, לעלות ממדרגה למדרגה, שיעיד עליו השי"ת שעשה תשובה לפי המדרגה שהוא שרוי בה היום.

ובספה"ק ישמח ישראל (פרשת עקב) הביא בשם אביו הק' זי"ע, שאמר בשם רבינו המהרח"ו זי"ע בהא דאיתא בירושלמי (שבת סוף פ"ה) על המשנה פרחו של רבי אלעזר בן עזרי' היתה יוצאת בשבת ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים, וא"ר חנניה פעם אחת היתה יוצאת והשחירו שיניו מפני הצומות, ועי"ש בגמ' שבאמת לא היתה פרחו שלו אלא של שכינו היתה, אבל מפני שלא מיחה נקראת על שמו.

ושאל המהרח"ו את רבו האריז"ל, אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי הקיר, אם על דבר כזה עמד בתענית עד שהושחרו שיניו מפני התענית, אם כן מה נענה אבתרי'. והשיב לו רבינו האריז"ל, שאנחה אחת אמיתית מעומק הלב בזה"ז יקר וחביב בעיני השי"ת יותר מהתעניות והסגופים של הראשונים, מחמת גודל הסתרת הפכים. ואם בדורו אמר כן, ק"ו בן בנו של ק"ו על דורות האלה, עכ"ד הישמח ישראל.

וכן נוסח זה איתא (שער הגלגולים סב, ב. ומובא בבני יששכר מאמרי כסלו מאמר ד) שפעם אחת שאל המהרח"ו את רבו הקדוש האריז"ל, איך אנו יכולים להתעלות, והרי הקטן שבדורות הראשונים היה צדיק וחסיד שאין אנו מגיעים לעקבו. ואמר האריז"ל: דע לך, כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם, רק כפי הזמן והדור ההוא, כי מעשה קטן מאוד בדור הזה, שקול בכמה מצוות גדולות שבדורות האחרים, כי בדורות הללו גברה הסט"א מאוד מאוד לאין קץ, משא"כ בדורות הראשונים. ומעט מעשים טובים שעושים ישראל בזמן הזה, הוא חשוב מהרבה שעשו התנאים בזמנם, עכדה"ק.

וחשבתי, להביא מקור לדברים, מדברי הרמב"ם בהל' תשובה (פ"ג ה"א) וז"ל, כל אחד ואחד מבני־ האדם יש לו זכויות ועוונות, מי שזכויותיו יתירות על עונותיו, צדיק, ומי שעונותיו יתירות על זכיותיו רשע, מחצה למחצה בינוני וכו'. ושקול זה אינו לפי מנין הזכיות והעונות אלא לפי גודלם, יש זכות שהיא כנגד כמה עונות, שנאמר יען נמצא בו דבר טוב, ויש עון שהוא כנגד כמה זכויות, שנאמר (קהלת ט, יח) 'וחוטא אחד יאבד טובה הרבה'. ואין שוקלין אלא בדעתו של א-ל דעות, והוא היודע היאך עורכין הזכיות כנגד העונות, עכ"ל. רק השי"ת יודע איך שוקלין ואין שום מלאך ובריה יודעים איך לשקול.

ולכאורה קשה שהרי המלאכים יכולים להבחין איך השי"ת שוקל, וכמה חשיבותה של כל מצוה, ומעתה ידעו שמצוה פלונית שוקלת כך וכך, ועבירה פלונית שוקלת כך וכך, ולמה אינם שוקלין ורק הוא ית' יודע איך שוקלין.

אלא מוכח שאותה מצוה ממש לפעמים שוקלת יותר ולפעמים שוקלת פחות, ויתכן שב' אנשים יניחו תפילין ויתפללו, אבל א' מהם התפלה באה בהתאמצות כי קשה לו מאוד להתפלל, הוא שרוי בעגמת נפש ובצער, ובמצב שלו לפי המקום והזמן, תפלה זו שוקלת יותר מהרבה עוונות, משא"כ אצל חבירו שלפי המקום והזמן לא קשה לו כלל, והתפלה באה לו בנקל, אזי אף שבודאי מצוה היא מ"מ לא נחשב כ"כ, וזוהי הבחינה של לפום צערא אגרא.

והוא הדין להיפך, אם יהודי עובר עבירה חלילה, מחשבין את העבירה לפי מצבו ולפי הקושי שהוא סובל, כמה צער גידול בנים הוא עובר וכמה קושי הפרנסה יש לו.

בדורות הקודמים אמנם עשו מצוות ומעשים טובים, אבל זה היה מתוך הארת פנים של השי"ת, אבל כשיהודי בדורינו עושה מצוה, יש לזה חשיבות הרבה יותר גדולה. וכן אם ח"ו אדם עובר עבירה, בדורינו אי אפשר לשקול עבירות כמו העבירות שבדורות הקודמים, כי כשאמרו חז"ל לפום צערא אגרא, כן הדבר גם לענין העונש, שהעונש הוא גם לפום צערא.

השי"ת יודע את מצבו של אדם שהוא טרוד ומבולבל, והשי"ת מעיד על כך, כדאיתא בגמ' (ברכות יז, א) רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות. השי"ת יודע שרצוננו האמתי הוא לעבדו באמת. **הכל** תלוי במצב שבו שרוי האדם, וע"כ אין אפילו בכוחו של מלאך לשקול את העוונות והזכיות אלא רק השי"ת בעצמו, כי הוא יודע את האמת, עד כמה מתאמץ יהודי לקיים את המצוות, וגם איזה צער וסבל עבר היהודי עד שנכשל ועשה את העבירה ח"ו. וזה גם ההסבר בדבריו של האריז"ל אל המהרח"ו.

ולפי הדברים האלה יש לנו ללמוד, שאין מבקשים מן האדם להיות צדיק אלא שיתנהג בתום וביושר, שיהיה 'א גוטער קינד', השי"ת יודע את המצב שהאדם שרוי בו ואת כוחותיו, והוא צריך להיות בבחינה מה שנאמר (הושע יא, א) 'כי נער ישראל ואהבהו', וכן (ירמי' לא, יט) 'הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו, רחם ארחמנו נאום ה'', כי אין האדם נדרש להיות צדיק ובעל מדרגות גדולות, אלא רק שיעבוד את ה' לפי מדרגתו 'היום', כבן נאמן ואוהב לאביו.

ונאמר 'פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם' (תהלים קב, יח) ואיתא במדרש (שוח"ט שם) שפסוק זה נאמר כלפי דורות שיהיו חלושים מאוד, שעליהם נתגלה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים 'וירד העיט על הפגרים', כלומר שאפילו אם יהיו ח"ו ישראל בגדר פגרים בלא גידים ועצמות, ויהיו דורות יבשים כבדורינו, ומ"מ פונה השי"ת אל תפלותיהם 'ולא בזה את תפלתם', ואפילו שיהיה תפלת ערער, ערער לשון עירום, כלומר תפלת הערומים בלא תורה ובלא מצוות, מ"מ יש להם תפלה אחת של ד"ה ויוה"כ, שאם יתפללו אל ה' הוא יקבל תפלותיהם, והפסוק ממשיך (התהלים שם) 'תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל ק-ה', שאעשה אותם בריה חדשה ואכניס בהם חיות חדשה, שיהיה להם התחדשות ושמחה בעבודת ה'.

הילולא דצדיקיא

יום ב' ט"ו תשרי
– יעקב אבינו (י"א שנפ' קודם ביום זה נשאהו בניו למערת המכפלה, (ב"א, רנ"ו)
רבי יצחק אייזיק תל' המגיד ממעזריטש ומולאטשוב ב"ר יואל הכהן ב' ברית כהונת עולם מקורין (תקמ"ח) ואחיו רבי משולם כ"ץ ב' עיקר תוס' יו"ט (תק"ס)
רבי נתן ממאקאווא ב"ר שמואל תל' החוזה הק' ורש"ב מפשיסחא (תקפ"ו)
רבי מאיר אראק אב"ד יזלוביץ וטארנא ב"ר אהרן יהודה (תרפ"ו)
רבי שמואל ישכר דוב טויבענפעלד גאב"ד מאנסי ב"ר משה מנחם- זכרון\קדושת שמואל (תשמ"ו)
רבי מרדכי ב"ר ישכר בערצ'י לייפר מנדבורנה – מאמר מרדכי- (תרנ"ה) לפני פטירתו אמר: איך הקב"ה מקיים מצות נטילת אתרוג, נוטל צדיק ומריחו.

יום ג' ט"ז תשרי
– רבי שמעון ב"ר ישראל מיערוסלאב תל' הנועץ"א והחוזה ועוד 250 צדיקים (תר"י)
רבי צבי הירש ב"ר שלמה שפירא ממונקאטש ב' דרכי תשובה (תרע"ד)
רבי משה צות אב"ד מנטובה ב"ר מרדכי. קול\שו"ת\אגרות הרמ"ז (תנ"ה)
רבי שלום דובער שניאורסון מרציצא ב"ר יהודה לייב מקאפוסט (תרס"ט)
רבי שמואל רוקח מסקאהל ב"ר יהושע מבעלזא- חתן הצ"צ מויזנינץ וחותן ר"א מבעלזא (תרע"ב)
רבי אלימלך בן ציון שפירא ב"ר קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא. רבי נחמן כהנא מספיקא ב"ר צבי (תשל"ז)
רבי בנימין זאב וואלף אויערבאך מאוז'יראן ב"ר יצחק צבי מנחם מלעטשוב (תרנ"ט)
רבי משה קאנישא אב"ד ייגק ופרוענינקירכען- תל' החת"ס (תקצ"ז)
רבי אברהם אב"ד באר ב"ר מאיר ז'ק אב"ד לבוב (ת"ה) (י"ז תשו')- רבי יואל משאץ ב"ר מאיר (תש"מ)

יום ד' י"ז תשרי
– רבי ידידי' טיאה ווייל אב"ד קארלסרוא ב"ר נתנאל (תקפ"ו)
רבי יהושע אלעזר מקאלאמייא ב"ר משה יוסף מברדיטשוב חתן ר"ח מקאסוב (תרנ"ה) ובנו רבי שמואל דוב חודרוב מפעטרייווא חתן האמרי ברוך מויזנ'ץ (תרפ"ג)
רבי דוד מרדכי ב"ר מנחם מטאלנא (תשי"ז)

יום ה' י"ח תשרי
– רבי משולם ב"ר שמשון איגרא מטיסמניץ (תקפ"ב)
רבי אהרן גרינבר־גר מטאלטשאווא ומיהאלוויץ ב"ר שמחה – תל' החת"ס (תרנ"ג)
רבי נפתלי הורוויץ ממעלין ב"ר יהודה- קדושת נפתלי (תרע"ו) רבי ישעי' שניבאלג ב"ר דוד (תשס"ג)
רבי חנה הלברשטאם אב"ד קאלשין הי"ד ב"ר מנחם מענדל אב"ד דוקלא ופריסטיק- דברי חנה (תש"ג)
רבי נחמן ב"ר שמחה מברסלב ב' ליקוטי מוהר"ן (תקע"א)

יום ו' י"ט תשרי
– רבי בצלאל מוכסן ב"ר נתן הקדוש (תנ"ז) רבי אלתר מרדכי ספרד מאוסאראה ב"ר אליקים געציל (תרצ"ו) רבי אהרן פרידמאן מסאדיגורה ב"ר ישראל – קדושת אהרן (תרע"ג)
רבי אליהו ב"ר שלמה זלמן הגר"א הק' מוילנא (תקנ"ח)
רבי יעקב יצחק "היהודי הק' מפשיסחא" ב"ר אשר (תקע"ד) ובנו רבי נחמי' יחיאל מביחוב (תרי"ג)
רבי חיים יצחק רוזם אב"ד לימאנוב ואלטשטאדט ב"ר שרגא זאב (תש"ג)
רבי ישראל שפירא מגראהזיסק הי"ד ב"ר חיים מאיר יחיאל חתן ר"א השני מסטאלין (תש"ג)
רבי אבי עזרא זעליג שפירא מדראהביטש ב"ר יצחק מרדכי מגווזדיץ (תש"ד)

יום שב"ק כ' תשרי
רבי בנום יואל טויסיג ממטרסדורף ב"ר ישראל (תשס"ח) רבי ישכר בעריש מספינקא ב"ר צבי (תשס"ח)
רבי אברהם יהושע העשיל ב"ר משולם זושא ממז'בוז (תרמ"א) רבי מאיר יהודה שפירא אב"ד מעזילבארן ב"ר דוד מדינב- אור למאיר (תרס"ט) רבי אהרן ב"ר ישראל מסאדיגורה ב' קדושת אהרן (תרע"ג)
– רבי אברהם יהושע העשל "הרבי ר' העשל" ב"ר יעקב – חנוכת התורה (ה'תב"ד)
רבי יעקב יוסף רב יבי מאוסטראה ב"ר יהודה לייב תל' המגיד ממעזריטש (תקנ"א) רבי רפאל שמעון קאליש מסקערנאביץ ב"ר מרדכי מנחם מנדל מוואר‌קא (תרפ"ז) רבי נפתלי ארי' שפיגעל מאוסטרווא ב"ר משה (תש"ט) רבי יחיאל מוואשערהלי- ב"ר יוסף (תרפ"ט) רבי אברהם ב"ר ישעי' מראדזין (תשס"ו)
רבי אליעזר ב"ר יצחק פאפו ב' "פלא יועץ" (תקכ"ח)

יום א' כ"א תשרי - הו"ר
– רבי אליעזר מפרמישלאן ב' דרכי ישרים (תקל"א)
רבי יחיאל מיכל מרגליות מקאוולע והראדני ב"ר שמואל שמעלקא מליסקא תל' מרן הבעש"ט (תקי"ד)
רבי נתן אב"ד דאברמיל ופרעמישלא ב"ר יעקב יהושע הפנ"י- שארית נתן – (תקכ"ב)
רבי משה שהם אב"ד דאלינא ב"ר דן מבראד תל' מרן הבעש"ט והמגיד מזלאטשוב (תק"פ)
רבי יחיאל צבי אנגא מטארנא ב"ר מרדכי דוד מדאמבראווא חתן ר"ש מזווילאלין וחותן הד"ח (תר"מ)
רבי יחיאל אב"ד קעלן אבי הרא"ש ב"ר אורי (ה"א כ"ג) רבי משה מרדכי כהנא מאוסטראה ברעזאן ב"ר נתן נטע כץ תל' מהר"ם לובלין (שצ"א) רבי מנחם מפרמישלאן ב"ר אליעזר תל' מרן הבעש"ט (תק"פ)
רבי דוד משה מטשורטקוב ב"ר ישראל מרוז'ין (תרס"ד) רבי אלימלך בנדיגער ב"ר אלעזר (תרפ"ה)
רבי אברהם שמואל בנימין סופר החשב סופר ב"ר עקיבא (תשכ"ב) רבי יעקב ארי' מטריסק ב"ר מרדכי זוסייא (תש"מ) רבי אברהם הלוי עפשטין מסטובנין (תרצ"ז)

יום ב' כ"ב תשרי – שמ"ע ושמח"ת
– רבי משה יעקב ב"ר יוסף הכהן קביקוב (הסנדלר מת"א) (תשכ"ז)
רבי אהרן הלוי הורבין מסטראשילא ב"ר משה תל' בעל התניא (תקפ"ט) רבי שרגא פייביל מגריצא ב"ר צבי הירש דאנציגער אבי ר"י מאלכסנדר (תר"ט) רבי שלמה מסקאהל ב"ר יעקב – בית שלמה (תרל"ג)
רבי יוסף לייפער מנדבורנא פ"ת ב"ר אהרן ארי' מטמשוואר (תשס"ג)

יום ג' כ"ג תשרי
– רבי מנחם מנד ב"ר יעקב מלינסק (תקס"ד) רבי חנוך ב"ר משה מקודרובה (תשע"ה)
רבי אברהם נפתלי הירץ ב"ר טעביל שייאר אב"ד מיינץ – תורי זהב (תקע"ב) רבי יחיאל מיכל ב"ר יעקב יוסף טירר ממוהילוב. רבי יהושע אשר מזעליחוב ב"ר משה אליקים בריעה. רבי ארי' לייבוש נייהוז מטאמשאוו ב"ר יוסף קעזיס- חתן האור לשמים מאפטא (תר"כ)
רבי אהרן מאיר פרידלנדר מואלוזוע ובאלחוב ב"ר זלמן לייב תל' הישמח משה ור"ש מבעלזא (תרל"ה)
רבי דוד יונגרייז ראב"ד העדה"ח ב"ר ברוך ראובן שלמה הלוי (תשל"ב)
רבי בן ציון חיים שלמה משולם זושא טווערסקי ב"ר יעקב ישראל מהארנסטייפל (תשמ"ב)
– רבי יעקב יוסף ב"ר צבי הכהן כץ מפולנאה ב' "תולדות יעקב יוסף" (תקמ"ב) רבי חיים זאנוויל ב"ר משה אברמוביץ מרימניצא (רבניץ) (תשנ"ו) רבי יוסף מברעזנא ב"ר יצחק (תר"ל) רבי אלי' גוטמכר מגריידיץ ב"ר שלמה (תרל"ה)
רבי אברהם יהודה לייב הכהן שוורץ אב"ד בערגסאז ב"ר פנחס זעליג תל' החת"ס והד"ן מצאנז (תרמ"ד)

יום ה' כ"ד תשרי
- יומא דהילולא של הבחור הטהור נפש נקי וצדיק רבי שמעון נתן נטע זצ"ל בן כ"ק מרן הגה"ק רבינו שליט"א שיבדלחט"א (תשס"ה)
רבי יהודה לייב מאוסטראה תל' מרן הבעש"ט (תק"ב) רבי ישראל מסאמבור ב"ר יוסף משה (תק"ל)
רבי בנימין מזאלאזין ב"ר אהרן מוזאלטשיסק תל' המגיד ממעזריטש ומזלאטשוב (תקנ"ד)
רבי יו"ט ליפמן ב' קדושת יו"ט (תקנ"ה)- רבי דוד מתתיהו רבינובין מביאלא ב"ר יחיאל יהושע (תשנ"ה)
סניגורן של ישראל רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ב"ר מאיר אב"ד הוסקוב ב' קדושת לוי (תק"ע)
רבי משה סופר מפרעשבורג ב"ר שמואל – החתם סופר\תורת משה (ת"ה)

שגב ימי הסוכות

דברי חיזוק וסיפורים נפלאים מהגה"צ המשפיע רבי אלימלך בידרמן שליט"א

בסוכות הכל נהפך מלמעלה. הרה"ק בעל ה"**ויטב לב**" זי"ע אמר אפילו אם נרשם למעלה על אדם שרח"ל הוא "חייב", הופכים בסוכות את המילה "חייב", לראשי תיבות י'עלו ח'סידים **ב**'כבוד י'רננו וכו'.

ימים אלו הם ימי מזיגה. בספר **קול אליהו** מובא על המשנה בסוכה (**פרק ב משנה ט**) היו גשמים יורדים בחג וכו' משלו משל לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון של מים על פניו. ויש לדקדק מדוע לא אמר כפשוטו משל לעבד שבא ליתן כוס לרבו ושפך אותו על פניו ומה עניין מזיגה לכאן. וביאר **הגר"א מוילנא** זי"ע דהנה ראש השנה ויום כיפור נקראים ימי דין ואחריהם באים ימי חג שיש בהם מצוות לקיחת ארבעת המינים וישיבה בסוכה, וימי החג נקראים ימי הרחמים להמתיק הדינים ע"י המצוות המקיפות אותנו ואשר אנחנו ממלאים ידינו בברכה בימים אלו, אמנם הורדת גשמים המכריחים אותנו לצאת מן הסוכה הרי זו עדות כי ה' יתברך אינו חפץ ח"ו לפשר הדינים כי אם שנשאתו בגבורתם כאשר היו, והנה ידוע עניין המזיגה הוא לערב מים ביין כדי להמתיק חריפותו כדי שיהיה ראוי לשתיה, וזה שהביאו המשל לעבד שבא "למזוג" לרבו היינו במצוות החג כדי לבטל הגבורות של ימי הדין ושפך לו רבו קיתון של מים על פניו בירידת הגשמים שמתבטלים ממצות סוכה ר"ל שאין רצונו בהמזיגה.

בימים אלו בחר ד'.

החידושי הרי"ם זי"ע אמר "וזכור את בוראיך בימי בחרותיך" (**יב, א**). "בימי בחרותך" הכוונה על ימים טובים שאומרים בהם אתה בחרתנו, כי בימים אלו נודע לנו הבחירה שבחר בנו השי"ת ומתפעלים בנפש.

*

כן איתא **בשפת אמת** (**דברים –סוכות תרמ"ה**) שסוכות ימי ישועה, לכן קבעו בהם הושענות. דאיתא מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה. וכל זה מתקיים בימים אלו ר"ה ויוהכ"פ וסוכות. שראש השנה ויום הכיפורים מרומז במילים של ממית ומחיה שאז דנים את האדם על החיים והחילה על ההיפוך, והנה אח"כ ומצמיח ישועה אלו ימי סוכות.

ובזה המליץ **הרה"ק מהר"ש מבעלזא** זי"ע על שאנו אומרים בהושענות "שואגים הושע נא" ולכאורה למה אנו שואגים והרי אמרנו בראש השנה ויום הכיפורים וכל מאמינים שהוא עונה לחש. א"כ למה חסר השאגה, אלא עכשיו אנו נמצאים בימים של ישועה, ואז אין מקטרגים כי כל פחדינו הוא מהמקטרגים שיקחו תפילותינו אבל אם אין מקטרגים אז יכולים לשאוג.

השידוך הכפול בסוכות בזכות הוותרנות

סיפור נורא שמעתי מכלי ראשון, יהודי בר אוריין ירא שמים ובעל חסד מחשובי תושבי העיר בני–ברק, שבטוב לבו פתח את ביתו לרווחה לנשברי לב ולכל מי שהיה זקוק לטובה, בין המתארחים בביתו היה גם גרוש קשה רוח שאבל על שלחנו בקביעות, פעם אחת היה אותו גרוש במצב רוח ירוד ומדוכא, לפיכך כאשר בטעות פגע בו אחד מבני הבית בשוגג הקרוב לאונס, התפרץ על איש החסד ובני ביתו, ובחרב פיפיות התחיל לגנותם ולדבר אליהם דברים קשים כגידין, ויהי כשמוע כן בעל הבית היצר לו מאד על שאין בו מעט רגשי הכרת הטוב על כל הטוב שהוא ומשפחתו גומלים עמו, ובשעת צערו וכעסו לא יכול היה להתאפק והשיב לו פי שנים ברוחו, ומתוך כך התחילו לריב בחרבות לשונם, עד שהגרוש יצא מביתו בזעם, ולא חזר אליו עוד. עברו ימים ובתו של בעל– הבית הגיעה לפרקה, ואע"פ שהיתה כלילת המעלות לא הצליחו למצוא לה שידוך הגון. בערב יום הקדוש פנתה בעלת הבית לבעלה, וטענה שהקושי למצוא שידוך לבתם שלא כדרך הטבע הוא, וסברה לתלות סיבת הדבר במה שבייש את הגרוש בדברים בוטים כמדקרות חרב, ויהי כשמעו את דבריה השיב לה בצדק, שאין האשמה תלויה בו כלל והוא היה רק כמציל עצמו מן הבושת, ומדוע מוטל עליו לפייסו, אולם היא הפצירה בו שיעשה לפנים משורת הדין ויפייסו, ואולי זה יועיל להם למצוא זיווג הגון לבתם. שמע הבעל בקול אשתו וניסה לאתר את הגרוש, לאחר בירורים שונים נודע לו שהוא נמצא כעת מעבר לים, ואעפ"כ לא התרשל מלחפש את מספר הטלפון של האיש ההוא, עד שזמן קצר טרם התקדש החג דיבר עמו בידידות וביקש את סליחתו על שדיבר עמו קשות באותו יום, מיד התפיים הלה ואף אמר לו שבדעתו להגיע לארץ ישראל לחג הסוכות, ובחוה"מ יבוא לבקרו.

במוצאי יום הקדוש התקשר אחד השדכנים לביתו של איש החסד והציע לו נכבדות לבתו, ולאחר בירורים שונים נמנו וגמרו ששידוך מתאים הוא, וכבר בחול המועד סוכות שברו צלחת בשעה טובה ומוצלחת לשמחת המשפחות, ותיכף לאחר החג ערכו את שמחת התנאים בשמחה וגיל, והנה באמצע הסעודה התפרץ הגרוש אל תוך אולם השמחה ברקידה, ומשך את בעל השמחה והתחיל לרקוד עמו בשמחה גדולה, לאחר כמה דקות של רקידה תמה הלה באזני הגרוש לשמחה רבה מה זו עושה, השיב הגרוש ואמר, שזה עתה חוזר הוא משמחת ה'תנאים' עם בת זיווגו בשעה טובה ומוצלחת. ותוך תקופה קצרה אחרי שהתפייסו זה עם זה נושעו שניהם בישועה גדולה. והנה אין אנו מבינים בהשגחה העליונה, וקרוצי חומר כערכנו אינם מסוגלים כלל להבין חלק אחד מני אלפי אלפים בהתנהלות שמים וארץ, אך זה דבר ברור וידוע, שעל ידי מדת הוותרנות יכול האדם לעורר רפואות וישועות נשגבות אף מחוץ לדרך הטבע.

הוויתור שהציל ממיתה משונה בסוכות

עוד סיפור נפלא קבלתי מפי בעלי המעשה, שאפשר ללמוד ממנו מעלת הוותרנות המצלה ממיתה משונה, ומעשה שהיה באחד מיקירי קרתא דשופריא מיושבי ירושלים של מעלה, איש מכובד ובעל משפחה ברוכת ילדים, שכאשר גדלו הילדים לא היה להם מספיק מקום לשבת בסוכה הקטנה שבנה מידי שנה על מרפסת ביתם, לכן החליטו הילדים לבנות סוכה רחבת ידים למטה בחצר, ומן המחשבה למעשה – קנו דפנות לסוכה במידות מדויקות כדי צרכם, ובמשך שעות טרחו ועמלו בעבודת הקודש לבנות את הסוכה על הצד היותר טוב,

וכאשר הכל על מקומו עמד בשלום, דפק אחד השכנים על דלת ביתו של בונה הסוכה, והודיע לו, שחלק מן הסוכה נבנתה בשטח שבו הוא מחנה את רכבו, ולכן הוא דורש שיסלקו את הסוכה ויבנוה במקום אחר, שמע הלה את בקשתו וניסה להסביר לו את גודל היגיעה שכבר טרחו בבניינה, ועל כן יוותר נא להעמיד שם את הסוכה למשך שמונת ימי החג, אך הלה אטם את אזניו משמוע, והודיע נחרצות שאדם אוסר את שלו והוא אינו מרשה להם לבנות את הסוכה בשום פנים ואופן.

כאשר קיבלו הילדים את הבשורה הלא טובה, התחילו לכעוס על השכן שיש בו מדת סדום, וכי מה איכפת לו להחנות את רכבו במשך שמונת ימי החג במקום אחר, וגם טרחו להוכיח שאותו מקום אינו שייך לו מדינא ע"פ כללי דחושן משפט, רק הוא מקום המשותף שלכולם חלק בו, וכיוצא באמתלאות אלו ניסו לשכנע את אביהם שלא ישגיח בדברי השכן הרע, אולם האב שצדיק היה הגיד לבניו בשפה ברורה, שבשום אופן לא יישב בסוכה הגורמת צער ועגמת נפש לידידו, ואם ברצונם שיאכל שם את סעודות החג עליהם לסתור את הבנין ערעי ולהעבירו למקום אחר.
בלית ברירה טרחו הילדים פעם שניה, ובנו שוב את הסוכה לשביעת רצונו של השכן.

במוצאי יו"ט ראשון של סוכות באמצע הלילה, נשמעו לפתע חבטות עזות מחוץ לסוכתם ששכנה למטה בחצר, מתוך בהלה קמו כולם משנתם והנה המה רואים שלש אבני ירושלים גדולות שנפלו מקומה גבוהה של הבנין אל המקום שהחנה שם השכן את רכבו אשר נופץ לרסיסי רסיסים מן האבנים, ואלמלא לא היו מעבירים את הסוכה למקום האחר והיו ישנים באותו מקום, היתה סכנה גדולה נשקפת להיהם, וספק גדול אם היו יוצאים משם חיים וקיימים, הרי שעל ידי שהעביר על מידותיו לפנים משורת הדין ניצול ממיתה לחיים.

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

מזלא טבא וגדיא יאה

לקדם הוד מעלת, איש האשכולות, אוצר כלי חמדה, עובד את ה' ביראה טהורה, ברוך הוא ומבורך, ה"ה הגה"צ רבי **נחמן בידרמן** שליט"א
לרגל שמחת הכנס הבן **אלתר אלעזר מנחם** לעול תומ"צ במז"ט
יזכה לרוות נחת ממנו ומכל יוצ"ח, מתוך שמחה ואורה, אושר ועושר והרחבת הדעת. ומשמחה זו ישפע עלינו ועכ"י שפע ששון ושמחה תמיד.
כעתירת – **משה ארי' טרעביטש** – ארה"ב

ברכת מזל טוב

לידידינו היקר, המופלא בהנהגותיו ובהתמדתו בתורה וביראתו הקודמת לחכמתו ומצויין בנועם מידותיו והליכותיו הנעימים והישרים, מיקירי אנ"ש
הרה"ח ר' **חיים באכנער** שליט"א – בארא פארק
לרגל שמחת אירוסי בנו המופלג בתוי"ש שזוכה לשמש בקודש את רבינו שליט"א ה"ה ר' **אברהם יצחק** הי"ו עב"ג בשעטומ"צ
יה"ר שיזכה לרוב נחת ושובע שמחות וכט"ס.

מזלא טבא וגדיא יאה

ברגשי גיל וחדוה עילאה הננו לשגר בזה מיטב ברכותינו אל ידידינו העומד לימינינו וידיד כל בית ישראל איש האשכולות, מרביץ תורה וחסידות לעדרים, פאר מקדושים, נערץ בארצאלי קודש היילולו בנוך ועטרת, , ה"ה
הגה"צ מזרינו רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנכד הרך הנימול **משה מרדכי** נ"י בן להתנו
הרה"ג ר' לוי יצחק שליט"א
ברכותינו שיזכה לראות רוב נחת ושובע שמחות ממנו ומכל יוצ"ח, ויזכו אביו ואמו לגדלו ולחנכו לתורה לחופה ולמעשים טובים. ומשמחת בית צדיקים זו יושפעו השפעות טובות ששון ושמחה וכט"ס ברו"ג, לנו ולכ"י אמן.

נר זכרון

נעלה על לבנו את זכרו של האי נפש יקירא, שלשלת היוחסין, אוצר כלי חמדה, מופלג בתורה ויראה טהורה, נפש נקי וצדיק, בחור כארזים, פרי עץ הדר, עובד את השי"ת ברמ"ח ושס"ה, מתוך סבלת ייסורים נוראים אשר קיבלם הכל באהבה אין קץ
הבחור הצדיק שמעון נתן נטע זצ"ל
בן יקיר לכקש"ת מרן אדמו"ר הגה"ק עט"ר שליט"א שיבדלחט"א
נלב"ע בדמי ימיו ביום שבת קודש כ"ד תשרי אסרו חג (חו"ל) תשס"ה
ת . נ . צ . ב . ה .

הונצח ע"י ידידינו שיבחלט"א מוקיר זכרו הטהור
הנדיב הנכבד הנה"ח ר' **צבי ארי' פרידמאן** הי"ו – פלטבוש – ארה"ב

ברכת מזל טוב נאמנה

הננו לברך לידידינו הנכבד והנעלה, מחשובי תומכי גליזינו, מנכבדי ויקירי אנ"ש, דבוק ומקושר לרבוה"ק, ה"ה הרה"ח ר' **שמואל בריל** שליט"א
לרגל הכנס נכדו בן התנו ידידינו הנה"ח ר' **שמשון סטגעדין** הי"ו לעול תורה ומצוות בשעטומ"צ
יה"ר שיזכה לרוב נחת ושובע שמחות וכט"ס

לעילוי נשמת

האשה החשובה והצדקנית, יהללוה בשערים מעשיה מרת **זלאטע זעלדע** ע"ה בת הר"ר **יצחק** ז"ל הורוויץ
נפטרה ביום הקדוש יום הכיפורים תשס"ג
ת נ צ ב " ה .
הונצח ע"י בנה ידידינו הדגול והנעלה ומשפחת **הורוויץ** שיחיו - ארה"ב

מזלא טבא וגדיא יאה

לקדם הוד מעלת, איש האשכולות, אוצר כלי חמדה, עובד את ה' ביראה טהורה, ברוך הוא ומבורך, ה"ה הגה"צ רבי **נחמן בידרמן** שליט"א
לרגל שמחת הכנס הבן אלתר אלעזר מנחם לעול תומ"צ
יזכה לרוות נחת ממנו ומכל יוצ"ח, ומשמחה זו ישפע עלינו ועכ"י שפע ששון ושמחה תמיד.
כעתירת – **מנחם ש. הערבסט** – ארה"ב